
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ
Ι Δ Ρ Υ Μ Α

ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

ΤΕΙ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ

Τίτλος πτυχιακής εργασίας:
Η άσκηση της αρμοδιότητας "Ποιότητα ζωής και εύρυθμη λειτουργία των πόλεων και των οικισμών" για το Δήμο Τρίπολης

Όνοματεπώνυμο φοιτητή: Άγγελος Παπαδόπουλος

Τριμελής Εξεταστική επιτροπή:

- 1) Αθανασία Τριανταφυλλοπούλου (επόπτρια) - Αναπλ. Καθηγήτρια
- 2) [Θεόδωρος](#) Τσέκος – Καθηγητής
- 3) Φώτιος Δρούμπαλης – Επίκουρος Καθηγητής

Η παρούσα ερευνητική εργασία αφιερώνεται
στην οικογένειά μου

Τις Θερμές μου ευχαριστίες τις οφείλω στην επόπτρια καθηγήτρια μου κα Αθανασία Τριανταφυλλοπούλου η οποία με καθοδηγούσε και με συμβούλευε καθ' όλη της διάρκεια της προετοιμασίας, έρευνας και συγγραφής της παρούσας πτυχιακής εργασίας

Πίνακας Περιεχομένων

Πίνακας Περιεχομένων.....	4
Περίληψη	6
Abstract.....	7
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	8
ΚΥΡΙΩΣ ΜΕΡΟΣ	10
ΜΕΡΟΣ Α΄ - ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ	10
1. Η ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	10
1.1 Ιστορική αναδρομή	10
1.2. Ο α΄ βαθμός τοπικής αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα μέχρι το σχέδιο "Καποδίστριας"	12
1.3 Το σχέδιο «Ιωάννης Καποδίστριας».....	13
1.4 Το Πρόγραμμα «Καλλικράτης».....	14
1.5. Διαπιστώσεις από τις τελευταίες διοικητικές μεταρρυθμίσεις.....	15
1.5.1 Θετικές εκτιμήσεις.....	15
1.5.2 Αρνητικές διαπιστώσεις	17
2. Η ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΗΜΕΡΑ	18
2.1 Η πρωτοβάθμια τοπική αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα.....	18
2.2 Καλές πρακτικές δήμων για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής.....	20
2.3 Περιφερειακή πολιτική της Ε.Ε.	21
2.4 Προκλήσεις και προοπτικές της τοπικής αυτοδιοίκησης.....	23
3. ΟΙ ΔΗΜΟΙ ΚΑΙ ΟΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥΣ	25
3.1. Ο ρόλος του Δημάρχου.....	25
3.2 Όργανα λειτουργίας του δήμου.....	27
3.3 Οι αρμοδιότητες των δήμων στην Ελλάδα.....	29
3.4. Η αρμοδιότητα «Ποιότητας ζωής και της εύρυθμη λειτουργία των πόλεων και των οικισμών».....	32
4. Ο ΔΗΜΟΣ ΤΡΙΠΟΛΗΣ	36
4.1 Η διοικητική διάρθρωση του δήμου	36

4.2 Ιστορικά στοιχεία του δήμου	38
4.3 Ποιότητα ζωής στην πόλη της Τρίπολης	39
4.4 Δυνατότητες και αδυναμίες του δήμου Τρίπολης	42
ΜΕΡΟΣ Β΄ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ.....	46
5. ΤΟ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ - ΜΕΘΟΔΟΙ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ	46
5.1 Η σημασία μελέτης του ζητήματος.....	46
5.2 Σκοπός και στόχοι της έρευνας.....	46
5.3 Ερευνητικά ερωτήματα	47
5.4 Εργαλεία συλλογής δεδομένων	48
5.5 Πληθυσμός και δείγμα της έρευνας.....	49
5.6 Έλεγχος αξιοπιστίας του ερευνητικού εργαλείου του ερωτηματολογίου .	50
5.7 Μεθοδολογία Στατιστικής ανάλυσης	51
6. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	52
6.1 Δημογραφικά στοιχεία και χαρακτηριστικά του δείγματος.....	52
6.2 Βαθμός ικανοποίησης των πολιτών σχετικά με ζητήματα της πόλης	54
6.3 Τα σημαντικότερα προβλήματα στην Τρίπολη	56
6.4 Αξιολόγηση ερευνητικών ερωτημάτων.....	59
6.4.1 Διαφοροποιήσεις ανάλογα το φύλο	59
6.4.2 Διαφοροποιήσεις ανάλογα την ηλικία	60
7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	62
8. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ.....	64
9. ΤΕΛΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ.....	65
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ - ΠΗΓΕΣ	67
Πρωτογενείς Πηγές	69
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	70
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: ΕΠΙΠΛΕΟΝ ΠΙΝΑΚΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ	70
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2:Ερευνητικό εργαλείο	73

Περίληψη

Σκοπός της παρούσας πτυχιακής εργασίας είναι να διερευνήσει την ιστορία και το ρόλο της τοπικής αυτοδιοίκησης μέσα από μία βαρύνουσα σημασίας αρμοδιότητα των δήμων, αυτήν της ποιότητας ζωής και της εύρυθμης λειτουργίας των πόλεων και οικισμών. Αφού καταγραφεί μία σύντομη ιστορική αναδρομή της εξέλιξης της τοπικής αυτοδιοίκησης και των δήμων στην Ελλάδα, γίνεται ειδική αναφορά στις τελευταίες χρονικά μεταρρυθμίσεις, στο σχέδιο "Καποδίστριας και το νόμο Καλλικράτη του 2010 που άλλαξαν ουσιαστικά το διοικητικό χάρτη της Ελλάδας. Επισημαίνεται επίσης ο αναβαθμισμένος ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης στο κοινωνικό και πολιτικό γίνεσθαι. Από την έρευνα μας στην πόλη της Τρίπολης προκύπτει πως τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι πολίτες της είναι το ζήτημα των αδέσποτων ζώων και της έλλειψης επαρκών χώρων στάθμευσης και σε δεύτερο βαθμό το ζήτημα της καθαριότητας της πόλης.

Λέξεις κλειδιά: δήμος, ποιότητα ζωής, εύρυθμη λειτουργία πόλεων

Abstract

The purpose of this diploma thesis is to explore the history and role of local government through a burdensome competence of the municipalities, the quality of life and the orderly functioning of cities and settlements. After a brief historical review of the development of local government and municipalities in Greece, a special reference is made to the latest reforms in time, the Kapodistrias plan and the Kallikratis law of 2010 that substantially changed the administrative map of Greece. It also highlights the upgraded role of local government in social and political life. Our survey of the city of Tripoli reveals that the most important problems faced by its citizens are the issue of stray animals and the lack of adequate parking spaces and, secondly, the issue of cleanliness of the city.

Keywords: municipality, quality of life, well-functioning cities

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στην παρούσα εργασία γίνεται μία προσέγγιση του πολυσήμαντου και πολυδιάστατου ρόλου που μπορεί να επιτελέσει η τοπική αυτοδιοίκηση και συγκεκριμένα ο δήμος στην καθημερινή ζωή του πολίτη. Μέσα από την εξόχως σημαντική αρμοδιότητα της ποιότητας ζωής και της οικιστικής ανάπτυξης των πόλεων, ο δήμος και τα αρμόδια όργανά του, μπορούν να συντελέσουν αποφασιστικά στη διαμόρφωση του τρόπου ζωής των πολιτών που διαμένουν εντός χωρικών ορίων αρμοδιότητας ενός δήμου και την αναβάθμιση της ποιότητας της. Γενικότερα, ο ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης, όχι μόνο στην Ελλάδα, αλλά και στην Ευρώπη και παγκοσμίως, τείνει συνεχώς να αναβαθμίζεται και να ανακτά όλο και μεγαλύτερη αυτονομία και αυτοτέλεια, προσπαθώντας να απαγκιστρωθεί από την κρατική εξουσία και τα στενά όρια λειτουργικότητας που αυτή θέτει.

Η εργασία στο δεύτερο κεφάλαιο προσεγγίζει την τοπική αυτοδιοίκηση σήμερα στην Ελλάδα και την Ευρώπη και τις προοπτικές που υπάρχουν για το μέλλον, αλλά και τις προκλήσεις και δυσκολίες που καλείται να διαχειριστεί.

Το τρίτο κεφάλαιο εστιάζει στον α΄ βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης και τους δήμους καθώς και τις σημαντικές αρμοδιότητες που έχει αναλάβει να φέρει σε πέρας, προκειμένου να αντιμετωπίσει τις δυσκολίες και τα προβλήματα στην καθημερινότητα του και να καταστήσει το περιβάλλον και τις συνθήκες ζωής του σε ικανοποιητικό επίπεδο.

Στο επόμενο κεφάλαιο γίνεται ειδική αναφορά στο δήμο Τρίπολης, όπου διενεργήθηκε και η δική μας έρευνα. Εξετάζονται οι ιδιαιτερότητές της περιοχής της δημοτικής ενότητας, οι δυνατότητες αλλά και οι αδυναμίες της, καθώς και οι κίνδυνοι και οι προκλήσεις που έχει να αντιμετωπίσει, κυρίως σε σχέση με τη συγκεκριμένη αρμοδιότητα. Ο δήμος Τρίπολης, αποτελεί ένα δήμο που, όπως πολλοί άλλοι στην Ελλάδα, προσπαθεί να εκμεταλλευτεί όσο μπορεί τις ευκαιρίες και δυνατότητές του και να αντιμετωπίσει τους κινδύνους και τις αδυναμίες που σαφώς έχει.

Στο δεύτερο μέρος της εργασίας παρουσιάζεται η ερευνητική προσέγγιση των απόψεων ενός μικρού δείγματος πολιτών που διαμένουν στην πόλη της Τρίπολης σχετικά

με βασικές λειτουργίες του δήμου πάνω στον άξονα της ποιότητας της ζωής και της εύρυθμης λειτουργίας των πόλεων και των οικισμών. Μέσα από ένα σύντομο ερωτηματολόγιο γίνεται προσέγγιση έντεκα βασικών λειτουργιών που σχετίζονται άμεσα με την καθημερινότητα του πολίτη. Επίσης, παρουσιάζεται και η τοποθέτηση ενός αρμόδιου αντιδήμαρχου ως εκπροσώπου της δημοτικής αρχής, που μέσα από μία μικρή συνέντευξη δίνει τη δική του τοποθέτηση σχετικά με το σοβαρότερο πρόβλημα που διαπιστώνουν οι πολίτες της Τρίπολης, όπως αυτό προκύπτει από την έρευνα. Όπως δείχνουν τα αποτελέσματα, οι πολίτες της Τρίπολης εντοπίζουν κάποια συγκεκριμένα προβλήματα στην άσκηση της αρμοδιότητας της ποιότητας ζωής και της εύρυθμης λειτουργίας των πόλεων και οικισμών, που είτε προέκυψαν τα τελευταία χρόνια, είτε αποτελούν χρόνια προβλήματα της πόλης. Για το σοβαρότερο απ' αυτά, προκύπτουν αρκετές δυσκολίες στην αντιμετώπισή του, αν και γίνονται αρκετές προσπάθειες για την αντιμετώπισή του, όπως υποστηρίζει η ηγεσία του δήμου. Η έρευνα της παρούσας πτυχιακής εργασίας πραγματοποιήθηκε τον τελευταίο μήνα του 2017 και η συνέντευξη τον πρώτο του 2018.

ΚΥΡΙΩΣ ΜΕΡΟΣ

ΜΕΡΟΣ Α΄ - ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

1. Η ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

1.1 Ιστορική αναδρομή

Το ελληνικό κράτος, στα λιγότερο από 200 χρόνια της νεώτερης ιστορίας του, προχώρησε σε πολλές διοικητικές μεταρρυθμίσεις, προκειμένου να πετύχει την εξέλιξη και ανάπτυξη των περιοχών του, τόσο των πόλεων του όσο και των ημιαστικών και αγροτικών περιοχών του. Οι ιδιομορφίες και ιδιαιτερότητες του νεοσύστατου ελληνικού κράτους, αλλά και οι συνεχείς εδαφικές διευρύνσεις του για περισσότερα από 120 χρόνια, δημιουργούσαν πιθανόν πολλές φορές σύγχυση γύρω από την άσκηση της κρατικής εξουσίας και τον επικουρικό ή όχι ρόλο της τοπικής εξουσίας, ενώ και τα κατάλοιπα της πολυετούς τουρκοκρατίας λειτούργησαν καταλυτικά στον τρόπο άσκησης της εξουσίας.

Κάθε δημοκρατικό κράτος στον πλανήτη λειτουργεί μέσω φυσικών προσώπων που αποτελούν τα όργανά του κράτους και ασκούν την κρατική εξουσία. Με βάση την αρχή της διάκρισης των εξουσιών τα όργανα αυτά διακρίνονται σε εκτελεστικά, νομοθετικά και δικαστικά. Τα εκτελεστικά – διοικητικά όργανα δρουν ανεξάρτητα από τα άλλα όργανα. Η εκτελεστική λειτουργία ασκείται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και την κυβέρνηση μέσω των δημοσίων υπηρεσιών και των υπαλλήλων τους (Τσουντας & Τριανταφυλλοπούλου, 2009).

Η διοικητική οργάνωση του ελληνικού κράτους ουσιαστικά αποτελείται από την κεντρική διοίκηση και την περιφερειακή διοίκηση, η οποία αποτελείται κυρίως από τα δημόσια νομικά πρόσωπα ειδικών σκοπών. Τα δημόσια αυτά όργανα που αποτελούν την αυτοδιοίκηση, ιδρύονται και καταργούνται μόνο με νομοθετικές πράξεις, τους αναγνωρίζεται περιουσιακή και διοικητική αυτοτέλεια, ενώ διοικούνται συνήθως από ένα πολυμελές συλλογικό όργανο, όπως είναι το διοικητικό συμβούλιο και ένα μονομελές

όργανο, όπως π.χ αυτό του γενικού διευθυντή. Σύμφωνα με το ελληνικό Σύνταγμα και το άρθρο 101 παράγραφος 1, η διοίκηση του κράτους οργανώνεται σύμφωνα με το αποκεντρωτικό σύστημα. Αυτό δε σημαίνει κατάργηση της ενότητας της κρατικής διοίκησης, ή απώλεια των εξουσιών της, αλλά αντίθετα θα λέγαμε πως δίνεται κρατική υπόσταση στα περιφερειακά όργανα που εξακολουθούν να υπόκεινται στον έλεγχο της κεντρικής εξουσίας. Το αποκεντρωτικό σύστημα πλεονεκτεί έναντι του συγκεντρωτικού συστήματος κυρίως στο ότι δίνει την ευχέρεια στον πολίτη που ζει σε απομακρυσμένες περιοχές, να έχει ευκολότερη πρόσβαση σε κρατικές δομές και υπηρεσίες.

Το αποκεντρωτικό σύστημα λειτούργησε στην Ελλάδα κυρίως σε επίπεδο νομού, επαρχίας και περιφέρειας. Το 1833 η μικρή τότε ελληνική επικράτεια διαιρέθηκε σε 10 νομούς με επικεφαλή κάθε νομού το νομάρχη και στις 47 επαρχίες με επικεφαλή τον έπαρχο, ο οποίος υπαγόταν στο νομάρχη. Ο νομάρχης ακολούθως, υπαγόταν στα υπουργεία, στις εντολές των οποίων όφειλε να υπακούει και να εκτελεί. Υπηρεσιακά βέβαια ο νομάρχης υπαγόταν στο Υπουργείο Εσωτερικών, όπως ίσχυε μέχρι την οριστική κατάργηση των νομαρχιών, το οποίο ήταν και είναι αρμόδιο για τη διοικητική οργάνωση της περιφερειακής διοίκησης του κράτους.

Το 1836 με τη νέα διοικητική διαίρεση του νεοσύστατου ελληνικού κράτους, αυτό διαιρέθηκε σε 30 διοικήσεις αντικαθιστώντας τους 10 νομούς και κατ' επέκταση τους νομάρχες, οι οποίοι αντικαταστάθηκαν από τους διοικητές. Κάθε διοίκηση αποτελούνταν από συγκεκριμένο αριθμό επαρχιών και σε 18 απ' αυτές προβλέφθηκε και ο διορισμός υποδιοικητή που υπαγόταν στον αρμόδιο διοικητή. Το σύστημα αυτό των διοικήσεων δεν κράτησε παρά μονάχα 9 χρόνια και έτσι λοιπόν, το 1845, η διοικητική οργάνωση του κράτους επέστρεψε στο σύστημα των νομαρχιών. 10 νομοί και 49 επαρχίες αποτέλεσαν την τότε ελληνική περιφέρεια, σε ένα διοικητικό σύστημα που κυριάρχησε για πάνω από 100 χρόνια στην οργάνωση του ελληνικού κράτους.

Σε επίπεδο περιφερειών, η χώρα διαιρέθηκε σε γενικές διοικήσεις κατά το χρονικό διάστημα 1913-1955. Αν και κατά διαστήματα καταργούνταν, επανασυστήνονταν αυτομάτως, ενώ η σύστασή τους συνδέθηκε με τους βαλκανικούς πολέμους και την ανάγκη διοίκησης των περιοχών που καταλαμβάνονταν από τον ελληνικό στρατό και προσαρτούνταν στο ελληνικό κράτος. Οι γενικές διοικήσεις καταργήθηκαν το 1955 με το νόμο 3200 (Τσουντας & Τριανταφυλλοπούλου, 2009).

1.2. Ο α΄ βαθμός τοπικής αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα μέχρι το σχέδιο "Καποδίστριας"

Ο θεσμός των δήμων κατοχυρώνεται νομοθετικά το 1833, με το Δημοτικό νόμο της αντιβασιλείας περί συστάσεως των δήμων. Με το νόμο αυτό κατηγοριοποιήθηκαν οι δήμοι σε τρεις κατηγορίες ανάλογα τον πληθυσμό τους. Ο δήμαρχος, οι πάρεδροι και το διοικητικό συμβούλιο αποτελούσαν τη διοίκηση του δήμου. Οι πάρεδροι ήσαν βοηθοί του δημάρχου και η θητεία τους ήταν τριετής, όσο ήταν και του δημάρχου. Το δημοτικό συμβούλιο λειτουργούσε επικουρικά στο έργο του δημάρχου, ο οποίος δεν ήταν πρόεδρος του. Ο βασιλιάς είχε δικαίωμα για οποιοδήποτε λόγο να διαλύει το δημοτικό συμβούλιο.

Σταθμό στην εξέλιξη της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης αποτέλεσε το άρθρο 105 του Συντάγματος του 1864, το οποίο όρισε καθολικό το δικαίωμα της ψήφου στην εκλογική διαδικασία για την επιλογή δημάρχου, καθώς μέχρι τότε ψήφιζαν αυτοί που θεωρούνταν φορολογούμενοι και υπόκεινταν στους δημοτικούς φόρους. Καθολική βέβαια, ήταν η ψήφος για αυτούς που είχαν συμπληρώσει το 21ο έτος, κατείχαν κάποια κινητή ή ακίνητη περιουσία και ασκούσαν οποιοδήποτε επάγγελμα. Παράλληλα, η θητεία του δημάρχου αυξήθηκε από τα 3 στα 4 έτη.

Αργότερα, με το άρθρο 107 του Συντάγματος του 1927 αλλά και το άρθρο 99 του Συντάγματος του 1952, κατοχυρώθηκε συνταγματικά η τοπική αυτοδιοίκηση. Με το Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα του 1954 αναγνωρίστηκε η αποκλειστική αρμοδιότητα των δήμων και κοινοτήτων για τη διοίκηση και διαχείριση συγκεκριμένων κατηγοριών τοπικών υποθέσεων, εκχωρώντας στο δήμαρχο σημαντικές αρμοδιότητες και περιορίζοντας σημαντικά τον εποπτικό έλεγχο του κράτους.

Στα νεότερα συντάγματα 1975/1986/2001/2008 και στο άρθρο 102 κατοχυρώνονται ο α΄ και ο β΄ βαθμός τοπικής αυτοδιοίκησης, με το καθεστώς της πρωτοβάθμιας αυτοδιοίκησης να περιλαμβάνει τους δήμους και τις κοινότητες, μέχρι την κατάργηση των κοινοτήτων με το νόμο Καλλικράτη που ξεκίνησε να ισχύει την 01/01/2011 (Τσουντας & Τριανταφυλλοπούλου, 2009).

1.3 Το σχέδιο «Ιωάννης Καποδίστριας»

Ο νόμος 2539 του 1997, νόμος κατ' εφαρμογή του σχεδίου «Ιωάννης Καποδίστριας» χαρακτηρίζεται ως η τέταρτη φάση στην ιστορική πορεία των δήμων, ύστερα από την πρώτη φάση της ύπαρξης μόνο κοινοτήτων κατά την προεπαναστατική περίοδο, τη δεύτερη φάση της περιόδου 1832-1912 με την ύπαρξη μόνο δήμων και την τρίτη φάση της νεκρανάστασης των κοινοτήτων με το νόμο του 1912 από την πρώτη κυβέρνηση του Ελευθερίου Βενιζέλου (Μακρυδημήτρης, 2008). Μέχρι την εφαρμογή της διοικητικής μεταρρύθμισης του σχεδίου «Καποδίστριας», η κατάσταση στην χώρα μας διακρίνονταν από πολλών διαφορετικού μεγέθους και δυναμικότητας ΟΤΑ που κυρίως λειτουργούσαν ως κέντρα οργάνωσης της κοινωνικής ζωής της περιοχής με κύριο καθήκον τη διεκπεραίωση της τοπικής γραφειοκρατίας. 457 δήμοι και 5.318 κοινότητες με πληθυσμό μικρότερο από 5.000 κατοίκους, απάρτιζαν το σύστημα της τοπικής αυτοδιοίκησης, μέχρι το Νόμο 2539 του 1997. Με το σχέδιο «Καποδίστριας» ο α' βαθμός τοπικής αυτοδιοίκησης ενισχύθηκε και οι δήμοι αυξήθηκαν, φτάνοντας τους 914, ενώ ελαχιστοποιήθηκαν στο έπακρο οι κοινότητες, μένοντας μόνο 120.

Τον δεύτερο βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης συνέχιζε να αποτελούν οι νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις οι οποίες συστήθηκαν με το ν.2218 του 1994. Συνολικά, με τον Καποδίστρια σχηματίστηκαν 76 διοικητικές ενότητες, δηλαδή, 54 νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις, 3 διευρυμένες Ν.Α. και 19 επαρχεία.

Το πρόγραμμα «Καποδίστριας», σύμφωνα με κάποιους μελετητές όπως τον Χλέπα (2001), δεν έλυσε το πρόβλημα της σύγχυσης και επικάλυψης αρμοδιοτήτων, ειδικά των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, με τις αρμοδιότητες των Δήμων και Κοινοτήτων από τη μία πλευρά και της κρατικής διοίκησης από την άλλη. Επίσης, ένα ακόμα πρόβλημα της διοικητικής μεταρρύθμισης του «Καποδίστρια» ήταν η συνέχιση μίας λανθασμένης πρακτικής παράκαμψης του πληθυσμιακού κριτηρίου για την αναγνώριση ως δήμων, όλων σχεδόν των βιώσιμων πρωτοβάθμιων οργανισμών, αν και το 80% των δήμων δεν πληρούσε το κατώτατο όριο των 10.000 κατοίκων. Ταυτόχρονα, ως κοινότητες χαρακτηρίζονταν κυρίως οι προβληματικές περιπτώσεις ΟΤΑ, πράγμα που θα οδηγούσε κάποια στιγμή, όπως και έγινε αργότερα, στην κατάργησή τους (Χλέπας, 2001).

1.4 Το Πρόγραμμα «Καλλικράτης»

Η εφαρμογή του Ν. 3852/10 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης» από την 1.1.2011, άλλαξε ριζικά τη διοικητική διάρθρωση της χώρας και την τοπική αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα. Με το πρόγραμμα «Καλλικράτης» συγκροτήθηκαν επτά αποκεντρωμένες διοικήσεις, στη θέση των 13 κρατικών διοικητικών περιφερειών, οι οποίες αντιπροσωπεύουν τις αποκεντρωμένες μονάδες της εθνικής κυβέρνησης.

Οι οργανισμοί της δευτεροβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης, δηλαδή οι νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις και τα επαρχεία, μετασχηματίστηκαν σε 13 αιρετές Περιφέρειες στα γεωγραφικά όρια των κρατικών περιφερειών. Οι νέες Περιφέρειες είναι αυτοδιοικούμενα κατά τόπο νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και αποτελούν πλέον το δεύτερο βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης.

Οι οργανισμοί της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης, ελαχιστοποιήθηκαν καθώς οι 1.034 δήμοι και κοινότητες, συνενώθηκαν σε μόλις 325 διευρυμένους Δήμους. Οι κοινότητες καταργήθηκαν ενώ δραστική ήταν και η μείωση στον αριθμό των αιρετών οργάνων. Οι 87 από τους 1.034 παλιούς δήμους έμειναν χωρικά άθικτοι, ενώ 937 παλαιοί δήμοι συγχωνεύθηκαν σε 238 νέους. Σχηματικά μπορούμε να δούμε στον επόμενο πίνακα τις μεταβολές που επήλθαν την τελευταία 20ετία στη χώρα μας με τις δύο μεγάλες διοικητικές μεταρρυθμίσεις.

Πίνακας 1: Οι αλλαγές στην κρατική διοίκηση και τοπική αυτοδιοίκηση με τις δύο τελευταίες διοικητικές μεταρρυθμίσεις

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ		ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ	ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ
ΚΡΑΤΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ		13 Περιφέρειες	7 Αποκεντρωμένες Διοικήσεις
ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤ/ΣΗ	Β' ΒΑΘΜΟΣ	54 Νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις	13 Περιφέρειες
	Α' ΒΑΘΜΟΣ	1034 Δήμοι & κοινότητες	325 Δήμοι

Στην Ελλάδα οι δήμοι είναι αυτοδιοικούμενα κατά τόπο νομικά πρόσωπα και αποτελούν τον πρώτο βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης. Οι δήμοι αποτελούν σήμερα, τις βασικές μονάδες της δημόσιας διοίκησης και έχουν τη βασική ευθύνη για τις τοπικές υποθέσεις. Η κατανομή ευθυνών ανάμεσα στο επίπεδο των δήμων και της περιφέρειας καθορίζεται με νόμο και έχουν τη δυνατότητα ανάληψης κρατικών αρμοδιοτήτων σύμφωνα με το άρθρο 102 Παρ. 1 του Συντάγματος, αλλά και την υποχρέωση του κράτους για την παροχή χρηματοδότησης για αυτού του είδους τις αρμοδιότητες σύμφωνα με το Άρθρο 102 Παρ. 5 του Συντάγματος (Χλέπας, 2014).

Παράλληλα ο «Καλλικράτης» προβλέπει τη συνένωση 6.000 περίπου Νομικών Προσώπων και Δημοτικών Επιχειρήσεων των Δήμων, σε λιγότερα από 2.000. Επίσης, αυξήθηκε η θητεία του δημάρχου και του περιφερειάρχη από τέσσερα χρόνια σε πέντε, με την ταυτόχρονη διεξαγωγή δημοτικών εκλογών και ευρωεκλογών (Παπαγγελής, 2014).

1.5. Διαπιστώσεις από τις τελευταίες διοικητικές μεταρρυθμίσεις

1.5.1 Θετικές εκτιμήσεις

Οι δύο διοικητικές μεταρρυθμίσεις με τα Προγράμματα «Καποδίστριας» και «Καλλικράτης» βοήθησαν ουσιαστικά προς την κατεύθυνση της αποκεντρωτικής διαδικασίας λήψης των αποφάσεων και ενίσχυσαν τις διαδικασίες προγραμματισμού αναπτυξιακών δράσεων σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο. Ουσιαστικά, βέβαια, και τα δύο προγράμματα ακολούθησαν την τάση ενίσχυσης της αποκέντρωσης των εξουσιών, σύμφωνα με τα πρότυπα και άλλων χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Αρταβάνη, 2011).

Ένα από τα σοβαρότερα προβλήματα που αντιμετώπιζε η πλειονότητα των μικρών Δήμων και Κοινοτήτων που υπήρχαν προ των συνενώσεων, ήταν ότι λόγω των περιορισμένων επιχειρησιακών δυνατοτήτων τους, παρατηρούνταν φαινόμενα μειωμένης και σε μερικές περιπτώσεις μηδενικής απορρόφησης οικονομικών πόρων. Αποτέλεσμα αυτού ήταν οι οικονομικοί πόροι που προορίζονταν για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των δημοτών να μένουν αναξιοποίητοι (Χλέπας, 2014). Αυτό το πρόβλημα με τις συνενώσεις αν και δεν εξαλείφτηκε, εξασθένησε σημαντικά.

Επίσης, με την τελευταία διοικητική μεταρρύθμιση διαπιστώνεται πως οι νέοι ΟΤΑ ενδυναμώνουν το ρόλο τους στην τοπική κοινωνία και ασκούν νέες αρμοδιότητες, όπως για παράδειγμα στον τομέα διαχείρισης του περιβάλλοντος και στον τομέα της παροχής υπηρεσιών κοινωνικής αλληλεγγύης. Απαραίτητη προϋπόθεση για την υλοποίηση αυτών των πολιτικών είναι, εκτός όλων των άλλων, η εφαρμογή του άρθρου 102 παρ. 5 του Συντάγματος (Χλέπας, 2014). Σύμφωνα με το άρθρο αυτό, όπως αναφέρει το ελληνικό Σύνταγμα με την τελευταία αναθεώρησή του το 2008, «το Κράτος λαμβάνει τα νομοθετικά, κανονιστικά και δημοσιονομικά μέτρα που απαιτούνται για την εξασφάλιση της οικονομικής αυτοτέλειας και των πόρων που είναι αναγκαίοι για την εκπλήρωση της αποστολής και την άσκηση των αρμοδιοτήτων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης με ταυτόχρονη διασφάλιση της διαφάνειας κατά τη διαχείριση των πόρων αυτών. Νόμος ορίζει τα σχετικά με την απόδοση και κατανομή, μεταξύ των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, των φόρων ή τελών που καθορίζονται υπέρ αυτών και εισπράττονται από το Κράτος. Κάθε μεταβίβαση αρμοδιοτήτων από κεντρικά ή περιφερειακά όργανα του Κράτους προς την τοπική αυτοδιοίκηση συνεπάγεται και τη μεταφορά των αντίστοιχων πόρων. Νόμος ορίζει τα σχετικά με τον καθορισμό και την είσπραξη τοπικών εσόδων απευθείας από τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης.

Γενικότερα, μπορούμε να πούμε πως με την εφαρμογή του προγράμματος «Καλλικράτης», εξειδικεύονται και υλοποιούνται βασικές συνταγματικές επιταγές για τη συγκρότηση της τοπικής αυτοδιοίκησης σε δύο λειτουργικές βαθμίδες, με μονάδες που διαθέτουν το κατάλληλο μέγεθος και μπορούν να καθίστανται ικανές να διαχειριστούν τις τοπικές υποθέσεις, αλλά και να αναλάβουν την τοπική διεκπεραίωση αρμοδιοτήτων που συνιστούν αποστολή του Κράτους.

Οι στόχοι ειδικά του προγράμματος "Καλλικράτης" ήταν φιλόδοξοι και τα προσδοκώμενα οφέλη αφορούσαν διττά και στο κράτος και τον πολίτη. Για το κράτος στόχος ήταν ο περιορισμός των λειτουργικών δαπανών και η μείωση των οικονομικών και ανθρώπινων πόρων, η δημοσιονομική ανάταξη, η αύξηση της αποτελεσματικότητας των ΟΤΑ και κατ' επέκταση του κρατικού μηχανισμού, αλλά και μία ενίσχυση της εμπιστοσύνης προς το θεσμό και τον κόσμο της αυτοδιοίκησης (Παπαγγελής, 2014).

Τα οφέλη για τον πολίτη εντοπίζονται στην καλύτερη εξυπηρέτησή του, την ποιοτική αναβάθμιση της καθημερινότητάς του, την παροχή ποιοτικών και υψηλού επιπέδου υπηρεσιών, την καλύτερη πληροφόρηση και διάχυση της πληροφορίας και

τέλος, την ενθάρρυνση της συμμετοχής του πολίτη στο πολιτικό και κοινωνικό γίγνεσθαι. (Παπαγγελής, 2014).

1.5.2 Αρνητικές διαπιστώσεις

Η τοπική αυτοδιοίκηση επηρεάστηκε σε σημαντικό βαθμό από την οικονομική κρίση και η εφαρμογή της διοικητικής μεταρρύθμισης του Καλλικράτη συνέπεσε με αυτήν. Τα πρώτα χρόνια της κοινωνικοοικονομικής κρίσης στη χώρα μας, το διάστημα 2009-2013, υποχώρησαν οι κρατικές επιχορηγήσεις σε ποσοστό 60%. Οι δήμοι και οι θυγατρικοί τους φορείς έχασαν χιλιάδες θέσεις εργασίας. Επίσης, η Δημοτική Αστυνομία καταργήθηκε και το προσωπικό της τέθηκε σε διαθεσιμότητα. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα, όχι μόνο την ελλιπή αστυνόμευση σε προβλήματα καθημερινότητας, όπως η παράνομη στάθμευση, οι καταλήψεις κοινόχρηστων χώρων, η ρύπανση και οι βανδαλισμοί, αλλά και μεγάλη απώλεια στα έσοδα των δήμων από τα πρόστιμα (Χλέπας, 2014). Γενικότερα, τα δημοτικά τέλη λόγω της κρίσης αλλά και λόγω μείωσης των υπαλλήλων και των εποπτευόμενων νομικών προσώπων και οργανισμών παρέμειναν στάσιμα ή και υποχώρησαν στην πλειοψηφία των Δήμων. Ακόμα, η κατάργηση των σχολικών φυλάκων, επέφερε μεγαλύτερες δαπάνες για συντηρήσεις στα σχολικά κτίρια, αν και αρκετοί έχουν επιστρέψει. Τέλος, η εξαγγελόμενη κινητικότητα για το προσωπικό των ΟΤΑ προκάλεσε διαρκείς κινητοποιήσεις αλλά και αβεβαιότητα για το μέλλον (Παπαγγελής, 2014).

Για κάποιους μελετητές η μεταρρύθμιση «Καλλικράτης», δεν πέτυχε το σκοπό της που ήταν να αποκτήσει ο χωρικός σχεδιασμός της χώρας, φυσικό, οικονομικό και κοινωνικό περιεχόμενο και να συνδεθεί με την οργάνωση της τοπικής αυτοδιοίκησης. Το πρόγραμμα "Καλλικράτης" όπως και το αντίστοιχο του "Καποδίστρια" περιορίστηκε στη λήψη νομοθετικών μέτρων και δεν συνοδεύτηκε από την απαραίτητη παροχή πόρων και τη δημιουργία μηχανισμών ελέγχου της αποτελεσματικότητας εφαρμογής τους (Βεζυριανίδου, 2015).

Παρόλα αυτά, οι δήμοι κατάφεραν με πολλές και ευρηματικές, πρωτοβουλίες, να επιβιώσουν με επιτυχία μέσα στην οικονομική κρίση και να ανανεώσουν τον ρόλο τους ως ακρογωνιαίου λίθου της κοινωνικής αλληλεγγύης (Χλέπας, 2014). Γενικά, το πρόγραμμα «Καλλικράτης» προκάλεσε αρκετές αντιδράσεις για τη μεγάλη μείωση του

αριθμού των δήμων και των δημοτικών επιχειρήσεων, τη μεγάλη μείωση του ανθρώπινου δυναμικού που εργάζονταν στην πρωτοβάθμια τοπική αυτοδιοίκηση και τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν κάτοικοι κυρίως απομακρυσμένων περιοχών στην εξυπηρέτηση και τη διεκπεραίωση των υποθέσεών τους. Παρόλα αυτά, το πρόγραμμα «Καλλικράτης» οδήγησε σε μία ευέλικτη μορφή τοπικής αυτοδιοίκησης και με πιο ξεκάθαρους ρόλους. Αν και ακόμα υπάρχουν φαινόμενα επικαλυπτόμενων αρμοδιοτήτων με ανάμειξη και των αποκεντρωμένων διοικήσεων, δεν μπορεί σήμερα, με ισχυρά επιχειρήματα να αμφισβητηθεί πως η μεταρρύθμιση του «Καλλικράτη» κινήθηκε προς τη σωστή κατεύθυνση. Αυτό που μένει να εκτιμηθεί είναι το αν μπορεί να εκπληρώσει με επιτυχία τους στόχους του.

2. Η ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΗΜΕΡΑ

2.1 Η πρωτοβάθμια τοπική αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα

Για χρόνια η πρωτοβάθμια ιδιαίτερα τοπική αυτοδιοίκηση βρίσκονταν στο επίκεντρο διαμάχης για τον εποικοδομητικό της ή όχι ρόλο, για τα πολιτικά συμφέροντα που εξυπηρετεί ή όχι και για τον τρόπο λειτουργίας της. Η τοπική αυτοδιοίκηση αποτελεί και αυτή μέρος του πολιτικού συστήματος της χώρας με ό,τι αυτό συνεπάγεται. Η ανεξάρτηση των δημάρχων από κόμματα τα τελευταία χρόνια έχει βελτιώσει την κατάσταση. Παρόλα αυτά για χρόνια παρατηρούνταν φαινόμενα όπως αιτήματα σε κάθε σχεδόν νομό να υπάρξει πανεπιστήμιο και ΤΕΙ, να δημιουργηθούν αεροδρόμια, μεγάλα λιμάνια, οδικές προσβάσεις που θα βοηθήσουν πιθανές επενδύσεις, μέχρι και απαιτήσεις να μη γίνουν βιομηχανικές εγκαταστάσεις ή χωματερές εν ονόματι της προστασίας του περιβάλλοντος. Οι τοπικές κοινωνίες στηρίζουν τέτοιες συμπεριφορές, είτε εν ονόματι της καταπολέμησης του αθηνοκεντρικού κράτους, είτε εν ονόματι της τοπικής αυτονομίας. Πολλοί βουλευτές ασπάζονταν και πλειοδοτούσαν υπέρ των απόψεων αυτών, προκειμένου να μη χάσουν την τοπική στήριξη τους, εντείνοντας με αυτόν τον τρόπο το φαινόμενο. (Σημίτης, 2005)

Παράλληλα, η Ελλάδα δεν έχει καταφέρει να υπερβεί τις συγκεντρωτικές δομές.

Για το λόγο αυτό, παραμένουν στάσιμες οι δαπάνες για την τοπική αυτοδιοίκηση στα χαμηλότερα επίπεδα της Ε.Ε. (γύρω στο 4% του ακαθάριστου εθνικού προϊόντος), ενώ η αποκέντρωση αρμοδιοτήτων και μαζί με αυτήν η αυτοτέλεια των δήμων, παραμένουν περιορισμένες. Από την άλλη πλευρά, η πολιτική επιρροή των αιρετών της τοπικής αυτοδιοίκησης είναι σημαντική σε επίπεδο κράτους. Τα ιδιαίτερα συμφέροντα των τοπικών κοινωνιών λαμβάνονται σχεδόν πάντα υπόψη, κάτι το οποίο περιγράφεται ως «παρασκηνιακός τοπικισμός». (Χλέπας, 2014).

Βέβαια, τα τελευταία χρόνια και με την τελευταία χρονικά διοικητική μεταρρύθμιση του «Καλλικράτη», γίνεται ολοένα και περισσότερο εμφανής η διάκριση των αρμοδιοτήτων και η ανάληψη εκ μέρους της τοπικής αυτοδιοίκησης ενός μεγαλύτερου μεριδίου στην άσκηση συγκεκριμένων, αλλά και μεγαλύτερη ευθύνη για την επιτυχή άσκηση αυτών. Ιδιαίτερης σημασίας αποτελεί πάντα το οικονομικό στοιχείο που αποτελεί κινητήρια δύναμη στην άσκηση των σχετικών αρμοδιοτήτων. Στην Ελλάδα αλλά και σε παγκόσμιο επίπεδο, κύριο σημείο σύγκρουσης, αποτελεί η ισοβαρής κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ της κεντρικής εξουσίας και της τοπικής διοίκησης και η ισορροπία μεταξύ τους. Η οικονομική αυτοδυναμία της τοπικής αυτοδιοίκησης αποτελεί ένα πάγιο ζήτημα και έχει απασχολήσει τα συλλογικά όργανα και των δύο βαθμών της τοπικής αυτοδιοίκησης. Η κατανομή των δημοσίων εσόδων συνδέεται με τις ανάγκες των πολιτών και ενισχύεται εκείνος ο δημόσιος φορέας ο οποίος επιμελείται των αναγκών των πολιτών. Η εξάρτηση της χρηματοδότησης της τοπικής αυτοδιοίκησης από τη κεντρική διοίκηση, αποτελεί θέμα μείζονος σημασίας, καθώς δεν επιτρέπει την ανάπτυξη πρωτοβουλιών κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων της, γεγονός το οποίο αποβαίνει εις βάρος της προώθησης των συμφερόντων των πολιτών. Ίσως χρειάζονται νομοθετικές πρωτοβουλίες προς την κατεύθυνση της απευθείας οικονομικής διαχείρισης των ζητημάτων της από την τοπική αυτοδιοίκηση που μπορεί παράλληλα να διευκολύνουν τον έλεγχο τόσο από τους ελεγκτικούς μηχανισμούς, όσο και από τους ίδιους τους πολίτες. Κατ' αυτόν τον τρόπο δεν θα αποτελεί άλλοθι για την τοπική αυτοδιοίκηση «η μη έγκαιρη ή η έλλειψη χρηματοδότησης από το κράτος, δικαιολογία που συχνά επικαλούνται οι αιρετοί, για τη μη διεκπεραίωση των υποχρεώσεών τους προς τους πολίτες (Τριανταφυλλοπούλου, 2013).

2.2 Καλές πρακτικές δήμων για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής

Παρόλες τις οικονομικές δυσκολίες που βιώνουν πολλοί δήμοι λόγω των μειωμένων εσόδων τους ή της ελλιπούς κρατικής χρηματοδότησης, ο στόχος παραμένει πάντα ένας. Αυτός είναι η εξυπηρέτηση των συμφερόντων όλων των δημοτών και όχι μεμονωμένων ομάδων και η βελτίωση της ποιότητας ζωής και της καθημερινότητας των πολιτών. Πολλές φορές οι δήμοι μέσα από επιδοτούμενα προγράμματα κυρίως της Ε.Ε. αλλά και από τα έσοδά τους, επιχειρούν να υλοποιήσουν καλές πρακτικές που θα απλοποιούν τη λειτουργία τους, θα μειώνουν τη γραφειοκρατία, θα εξοικονομούν πόρους και κυρίως θα βελτιώνουν την ποιότητα ζωής των δημοτών τους. Έτσι λοιπόν, αρκετοί δήμοι επιχειρούν και πολλές φορές πετυχαίνουν να υλοποιούν καινοτόμες δράσεις, στο πλαίσιο καλών πρακτικών με στόχο πάντα τη βελτίωση της καθημερινότητας των πολιτών που ζουν στο δήμο.

Δύο από τα πολλά παραδείγματα δήμων που επιχειρούν να υλοποιήσουν καλές πρακτικές στο πλαίσιο της αρμοδιότητας «Ποιότητα ζωής και εύρυθμη λειτουργία των οικισμών και των πόλεων», μπορούμε να δούμε στη συνέχεια. Επιλέγουμε δύο δήμους από την πρωτεύουσα και τη συμπρωτεύουσα που έχουν υλοποιήσει καλές πρακτικές προκειμένου και να επιτύχουν και να παρέχουν καλύτερες υπηρεσίες προς τους πολίτες με μικρότερο κόστος.

Η πρώτη περίπτωση αφορά στο δήμο Κορδελιού-Ευόσμου και αφορά ένταξη της Πράξης "Ανάπλαση περιοχών Δ.Ε. Ευόσμου του Δήμου Κορδελιού – Ευόσμου σε ορισμένες υποβαθμισμένες γειτονίες τη δημιουργία θεματικών πυρήνων Πρασίνου και Αναψυχής" στον Αξονα Προτεραιότητας "07 - Αειφόρος ανάπτυξη και ποιότητα ζωής στην ΠΚΜ" του Ε.Π. "Μακεδονία - Θράκη". Οι παρεμβάσεις περιελάμβαναν την κατασκευή περιπατητικών διαδρομών με φυσικά υλικά, τη φύτευση νέων δένδρων, κατασκευή πεζοδρομίων, ραμπών ΑΜΕΑ, πλακών πορείας ατόμων με προβλήματα όρασης, τοποθέτηση ποδηλατοστασίων, κατασκευή ποδηλατικών διαδρομών, πίστα ποδηλασίας ανωμάλου εδάφους. Όλες οι επεμβάσεις ήταν ήπιας μορφής (Επιχειρησιακό Πρόγραμμα: Μακεδονία – Θράκη, 2016 - Καρτέλα έργου - κωδ. 376285).

Το προτεινόμενο έργο έχει ως στόχο την υλοποίηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης, η οποία θα αποβεί προς όφελος του αστικού περιβάλλοντος, καθώς επίσης και στην χωρική, οικονομική και κοινωνική συνοχή των συνοικιών της ΔΕ Ευόσμου του Δήμου Κορδελιού - Ευόσμου.

Ένα δεύτερο παράδειγμα αποτελεί ο δήμος Γλυφάδας που πέτυχε τη δημιουργία ενός αξιόλογου δικτύου τοπικής δημόσιας συγκοινωνίας με σκοπό αυτό να αποτελέσει αντίβαρο στην χρήση του ΙΧ για την βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και κυκλοφορίας εντός του δήμου. Πέντε μεσαίου μεγέθους λεωφορεία, αντιρρυπαντικής τεχνολογίας, εκτελούν καθημερινά, δύο κυκλικά δρομολόγια, σε όλη την πόλη της Γλυφάδας εξυπηρετώντας τους δημότες, κατοίκους αλλά και επισκέπτες της πόλης, χωρίς να πληρώνουν κανένα αντίτιμο. Απαραίτητη προϋπόθεση για την καλύτερη λειτουργία ενός τέτοιου δικτύου δημοτικής συγκοινωνίας είναι η παροχή υπηρεσιών δημοτικής συγκοινωνίας υψηλής ποιότητας (Δήμος Γλυφάδας, 2016).

Υπάρχουν βέβαια, πολλές περιπτώσεις δήμων που προσπαθούν με καινοτόμες δράσεις να βελτιώσουν την ποιότητα ζωής των πολιτών τους, μειώνοντας στο ελάχιστο δυνατό τα έξοδά τους. Για να επιτευχθούν όμως, τέτοιες δράσεις χρειάζεται πέρα από το ικανό και δημιουργικό ανθρώπινο δυναμικό του δήμου, προεξέχοντας του ηγέτη του, καλή και εκτεταμένη συνεργασία με τους επιστημονικούς κοινωνικούς και άλλους φορείς της τοπικής κοινωνίας

2.3 Περιφερειακή πολιτική της Ε.Ε.

Τα περισσότερα Ευρωπαϊκά κράτη έχουν συγκροτήσει ισχυρές Περιφερειακές δομές με σκοπό την καλύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη και την αποσυμφόρηση των κεντρικών δημόσιων υπηρεσιών. Οι δομές αυτές συνήθως πλαισιώνονται από σχήματα διαβούλευσης. Σύμφωνα με τον Κουκιαδάκη 2006 (όπ. αναφ. Αρταβάνη, 2011), σημαντικές αρμοδιότητες προγραμματισμού και ανάπτυξης έχουν οι Αυτοδιοικητικές Περιφέρειες της Γαλλίας, της Ιταλίας, της Ισπανίας, ενώ η τοπική αυτοδιοίκηση της Πορτογαλίας, της Φινλανδίας, της Σουηδίας και άλλων χωρών, διακρίνεται από μεγάλη αυτονομία.

Στην αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών της τοπικής αυτοδιοίκησης συμβάλλει και η περιφερειακή πολιτική της Ε.Ε. Την περίοδο 2007-2012 βοήθησε τις χώρες που ανήκουν στον πυρήνα της, να δημιουργήσουν 769.000 θέσεις εργασίας, να επενδύσουν σε 225.000 μικρότερες επιχειρήσεις, να χρηματοδοτήσουν 72.000 ερευνητικά σχέδια, να επεκτείνουν τα ευρυζωνικά δίκτυα σε 5 επιπλέον εκατομμύρια πολίτες της ΕΕ και γενικά να βελτιώσουν την ποιότητα ζωής στις πόλεις χάρη σε 11.000 διαφορετικά προγράμματα.

Η περιφερειακή πολιτική της Ε.Ε υλοποιείται μέσα από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και το Ταμείο Συνοχής. Οι εθνικές και περιφερειακές αρχές, από κοινού με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, είναι υπεύθυνες για την καθημερινή διαχείριση των πόρων. Αυτές οι διαχειριστικές Αρχές επιλέγουν να χρηματοδοτούν και να παρακολουθούν προγράμματα που ανταποκρίνονται καλύτερα στις τοπικές ανάγκες. Παρέχουν επίσης πληροφορίες για χρηματοδοτικές δυνατότητες σε δυνητικούς δικαιούχους, όπως κρατικούς φορείς, επιχειρήσεις, πανεπιστήμια και μη κυβερνητικές οργανώσεις

Η πολιτική συνοχής της ΕΕ στηρίζει τη βιώσιμη ανάπτυξη στην προώθηση φιλικών προς το περιβάλλον και καινοτόμων τεχνολογιών διαχείρισης των υδάτων και λυμάτων, καθώς και μέτρων που στοχεύουν την προστασία του αέρα, της βιοποικιλότητας και της φύσης. Επίσης, υποστηρίζονται επενδύσεις στις απαραίτητες υποδομές για τη διαχείριση λυμάτων και τη διαχείριση αποβλήτων, όπως την ανακύκλωση, καθώς επίσης και μέτρα για την παρακολούθηση της κατάστασης του περιβάλλοντος ή την ανάπτυξη πράσινων υποδομών. Από τα μέχρι τώρα δεδομένα φαίνεται πως η περιφερειακή πολιτική της Ε.Ε δίνει μεγάλη βαρύτητα στο ζήτημα του περιβάλλοντος ως ακρογωνιαίος λίθος της ποιότητας ζωής στην πόλη.

Στην Ελλάδα που είναι μια χώρα της ύστερης ανάπτυξης δεν σχηματίστηκε ποτέ ισχυρό περιβαλλοντικό κίνημα, καθώς μέχρι πρόσφατα οι αποφάσεις στην Ελλάδα σχετικά με περιβαλλοντικά ζητήματα παίρνονταν με ασύνδετο και άναρχο τρόπο. Η τάση αυτή περιορίζεται σημαντικά όμως, τα τελευταία χρόνια, καθώς η απειλή της κλιματικής αλλαγής σε έναν κόσμο με ραγδαία αυξανόμενο πληθυσμό και μάλιστα με όλο και πιο “λαίμαργες” καταναλωτικές συνήθειες, πρέπει είναι μια βασική παράμετρος που να καθορίζει τις όποιες αναπτυξιακές πολιτικές. Το παράδειγμα της Γερμανίας, δείχνει ότι η ανάπτυξη, ακόμα και αν αυτή βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στη βαριά βιομηχανία, μπορεί να είναι απολύτως συμβατή με το σεβασμό στο περιβάλλον. Το γεγονός αυτό, με τη βοήθεια βέβαια, και των ανάλογων επιστημόνων και ειδικών, χρειάζεται να γίνει κατανοητό και να εμπεδωθεί στην κουλτούρα της ελληνικής κοινωνίας και των πολιτικών της. (Σωτηρόπουλος, 2013).

2.4 Προκλήσεις και προοπτικές της τοπικής αυτοδιοίκησης

Η σύγχρονη έρευνα καταγράφει σε ευρωπαϊκό επίπεδο μια σαφή τάση επαναφοράς στον κορμό των ΟΤΑ δραστηριοτήτων, αρμοδιοτήτων, ακόμα και υποδομών, που είχαν «απωλέσει» από τις δεκαετίες του '80 και μετά, τόσο μέσω της ιδιωτικοποίησης, όσο και μέσω της κρατικοποίησης. Ο Hall το 2012 (όπ. αναφ. Τσέκος, 2013), απαριθμεί έξι κλάδους όπου καταγράφεται στην Ευρώπη δυναμική «επαναδημοτικοποίησης»: Αυτοί είναι οι κλάδοι της ύδρευσης, της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, των συγκοινωνιών, της διαχείρισης απορριμμάτων, της καθαριότητας και της κοινωνικής κατοικίας. Ερευνητές όπως ο Hellmut Wollmann και ο Gérard Marcou το 2010 ομιλούν περί φαινομένου «επαναδημοτικοποίησης» (remunicipalization) των τοπικών υπηρεσιών δημοσίου ενδιαφέροντος, χαρακτηρίζοντας μάλιστα τις διαδοχικές μεταπτώσεις του ρόλου των ΟΤΑ στην παραγωγή και παροχή υπηρεσιών δημοσίου ενδιαφέροντος ως κίνηση εκκρεμούς μεταξύ αγοράς και δημόσιου αγαθού. (Τσέκος, 2013).

Το μέλλον του ανθρώπου σχετίζεται με τη ζωή στις πόλεις. Πάνω από το 50 τοις εκατό του παγκόσμιου πληθυσμού ζει σε αστικές περιοχές, ενώ το 1950 ζούσε το 30 τοις εκατό. Σύμφωνα με το τμήμα πληθυσμού του ΟΗΕ το 2014 προβλέπεται ότι μέχρι το 2050 πάνω από τα δύο τρίτα του παγκόσμιου πληθυσμού θα συγκεντρωθούν σε αστικές περιοχές. Οι πόλεις διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στις εθνικές των χωρών οικονομίες, καθώς και στην παγκόσμια οικονομία. Προβλήματα και δυσχέρειες των πόλεων όπως η ατμοσφαιρική ρύπανση, ο θόρυβος, τα προβλήματα στέγασης και η εγκληματικότητα, μπορούν να μειώσουν σημαντικά την ανταγωνιστικότητα και την ελκυστικότητα των πόλεων. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι οι πόλεις θα πρέπει να προβούν σε ευρείες επενδύσεις και καινοτομίες ώστε να εξασφαλίσουν μια αναβαθμισμένη ποιότητα ζωής. Σύμφωνα με τον Keegan, 2015, (όπ. αναφ. στο Cudden, 2015) οι πόλεις σε τοπικό επίπεδο αντιμετωπίζουν πραγματικές προκλήσεις για τη διατήρηση της οικονομικής τους ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητάς τους σε υψηλό επίπεδο, ωφελώντας ταυτόχρονα και τους πολίτες τους με το να τους εξασφαλίζουν υψηλή ποιότητα ζωής.

Αρκετοί επιστήμονες όπως ο Beehner, 201, Geoghegan, 2013, Lever, 2001, (όπ. αναφ. στο Cudden, 2015) υποστηρίζουν τον καθοριστικό ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει ο δήμαρχος στην οικοδόμηση επιτυχημένων πόλεων. Ο Benjamin Barber's στο βιβλίο του 2013 "If Mayors Ruled the World: Dysfunctional Nations, Rising Cities" που σε ελεύθερη μετάφραση σημαίνει "Εάν οι Δήμαρχοι κυβερνούσαν τον

κόσμο: Δυσλειτουργικά κράτη αναπτυσσόμενες πόλεις” επιβεβαιώνει ότι οι δήμαρχοι κυβερνούν καλύτερα τις πόλεις και μπορούν να αντιμετωπίσουν καλύτερα, σε σχέση με τις ενέργειες της κεντρικής εξουσίας, τα σύνθετα προβλήματα της κλιματικής αλλαγής, της τρομοκρατίας, της φτώχειας και των ναρκωτικών. Ένα παράδειγμα, αποτελεί η αποτελεσματικότητα της τοπικής αυτοδιοίκησης στο Δουβλίνο, η οποία κατόρθωσε να κατασκευάσει και να παρέχει 80.000 νέες οικιστικές μονάδες σε πολίτες που τις χρειαζόνταν (Cudden, 2015).

Τα βασικά “όπλα” των πόλεων και της περιφερειακής εξουσίας είναι η αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού, τα εκπαιδευτικά ιδρύματα, οι ιδέες και η δημιουργικότητα του τοπικού πληθυσμού, τα οποία οδηγούν σε υψηλότερα επίπεδα καινοτομίας και δημιουργίας γνώσεων. Η κάλυψη ενός ευρέος φάσματος ποιότητας ζωής είναι απαραίτητα για την προσέλκυση εργαζομένων στις πόλεις, με καθοριστικούς παράγοντες, εκτός των άλλων, την πολιτιστική τους ποικιλομορφία και τη δεκτικότητά τους στον αστικό σχεδιασμό και την σύγχρονη αρχιτεκτονική (Cudden, 2015).

Βέβαια, σύμφωνα με πολλές μελέτες όπως αυτή του Satterwaithe το 2009 στη Λατινική Αμερική, η επιτυχία πολλών δημοτικών αρχών δεν θα ήταν δυνατή χωρίς πολλές ευρύτερες νομικές και θεσμικές αλλαγές σε εθνικό επίπεδο. Στην Κολομβία π.χ η αποδοτικότητα των δημάρχων σχετίζεται άμεσα με την ποιότητα ζωής και την καθημερινότητα των δημοτών τους, ενώ και ανάλογα τη δυναμική και την επιρροή τους, θα επιτύχουν στην προσέλκυση νέων επενδύσεων και αντίστοιχα στην ανάπτυξη των πόλεών τους (Satterthwaite, 2009)

Στόχος της τοπικής αυτοδιοίκησης και ιδιαίτερα των δημάρχων αποτελεί η οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη. Το παράδειγμα του έργου Sandtown-Winchester δείχνει ότι το πιο σημαντικό πράγμα για την επιτυχή εφαρμογή ενός προγράμματος οικονομικής ανάπτυξης, είναι η αγαστή και πολυεπίπεδη συνεργασία μεταξύ της τοπικής αυτοδιοίκησης, των επιχειρήσεων και της κοινωνίας των πολιτών. Το τελευταίο αποτελεί και το ζητούμενο, καθώς πολλές φορές είναι δύσκολο να ενεργοποιηθεί ο πολίτης. Χωρίς όμως τη βούληση των κατοίκων να αλλάξουν τα κακώς κείμενα στην κοινότητά τους και χωρίς την ενεργό συμμετοχή τους σε αυτήν τη διαδικασία, δεν μπορεί τίποτα καλό να επιτευχθεί (Morosan, 1995)

Ο σύγχρονος ρόλος της τοπικής κυβέρνησης είναι να αντιμετωπίσει αστοχίες της αγοράς καθώς και τις αποτυχίες της κεντρικής κυβέρνησης. Ο ρόλος αυτός απαιτεί μια τοπική κυβέρνηση που μπορεί να λειτουργήσει ως αγοραστής των τοπικών υπηρεσιών, ως μέσο διευκόλυνσης των αποφάσεων της κυβέρνησης και ως διαμεσολαβητής μεταξύ

των διαφόρων φορέων και δικτύων προκειμένου να επιτευχθεί η καλύτερη αξιοποίηση των ανεκμετάλλετων πηγών ενέργειας της ευρύτερης περιοχής. Η παγκοσμιοποίηση και οι τεχνολογικές εξελίξεις στην πληροφορική ενισχύουν αυτές τις εννοιολογικές προοπτικές για τον καταλυτικό ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει η τοπική αυτοδιοίκηση στη ζωή των κατοίκων (Shah & Shah, 2006). Η άποψη αυτή βασίζεται επίσης, στην ιστορία των βιομηχανικών χωρών και των αρχαίων πολιτισμών της Κίνας και της Ινδίας. Η τοπική αυτοδιοίκηση στις χώρες αυτές, ήταν η κύρια μορφή άσκησης εξουσίας μέχρι τους κατακτητικούς πολέμους, που οδήγησαν στη μετάθεση της πλειοψηφίας των εξουσιών και των αποφάσεων, στην κεντρική κυβέρνηση. Η τάση αυτή συγκέντρωσης της εξουσίας σε κεντρικό επίπεδο συνεχίστηκε αμείωτη μέχρι την παγκοσμιοποίηση και την επανάσταση της πληροφορικής, φαινόμενα που ανέδειξαν τις αδυναμίες της κεντρικής εξουσίας για τη διαρκή βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών. Το νέο όραμα της τοπικής διακυβέρνησης θέτει ως επίκεντρο της τον πολίτη και την ενδυνάμωσή του, αναδεικνύοντας τον ηγετικό του ρόλο. Με αυτόν τον τρόπο μπορεί να συμβάλλει καθοριστικά στη μεταρρύθμιση του δημόσιου τομέα, στις περιπτώσεις ειδικά εκείνες που οι κεντρικές κυβερνήσεις είναι, είτε απρόθυμες, είτε ανίκανες να μεταρρυθμίσουν τον εαυτό τους (Shah & Shah, 2006).

3. ΟΙ ΔΗΜΟΙ ΚΑΙ ΟΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥΣ

3.1. Ο ρόλος του Δημάρχου

Όπως σε κάθε ομάδα, έτσι και σε κάθε κοινωνία ή κράτος, ο ρόλος του ηγέτη είναι κομβικός και κατευθύνει πολλές φορές την τύχη της ομάδας της οποίας ηγείται, όσο μικρής ή μεγάλης είναι αυτή. Έτσι λοιπόν και ο δήμαρχος ηγείται μίας μεγάλης κοινωνικής ομάδας που προσδιορίζεται χωρικά στο γεωγραφικό πλαίσιο ενός δήμου. Ο ηγέτης αναδύεται συνήθως από την ομάδα και πολλές φορές αυτό ισχύει και για το δήμαρχο ο οποίος προβάλλει ως ένα επίλεκτο μέλος της τοπικής κοινωνίας.

Ο δήμαρχος εμφανίζεται ως «primus solus», ως ο μοναδικός αρχηγός και ηγέτης δηλαδή του δήμου που οι δυνατότητές του μπορούν να εκτοξεύονται από τις ατομικές

του ικανότητες, την ενεργητικότητα και δημιουργικότητά του, αλλά και να περιορίζονται κυρίως από την έλλειψη ανθρώπινων και οικονομικών πόρων, τον αναποτελεσματικό και γραφειοκρατικό διοικητικό μηχανισμό, αλλά και πολλές φορές την ανάγκη εξυπηρέτησης μικροσυμφερόντων.

Σύμφωνα με το πρόγραμμα «Καλλικράτης» ο δήμαρχος προασπίζει τα τοπικά συμφέροντα, κατευθύνει τις δράσεις του δήμου για την υλοποίηση του σχεδίου ανάπτυξης, διασφαλίζει την ενότητα της τοπικής κοινωνίας και ασκεί τα καθήκοντά του με γνώμονα τις αρχές της διαφάνειας και της αποτελεσματικότητας. Σημαντική πτυχή του ηγετικού ρόλου του δημάρχου, αποτελεί ο σχεδιασμός και η υλοποίηση της στρατηγικής του δήμου και των κατευθύνσεων πολιτικής και δράσεων. Ο δήμαρχος ως διοικητικός και πολιτικός ηγέτης του δήμου, έχει τη δυνατότητα να υλοποιήσει τους στόχους που θέτει με τα δίκτυα επιρροής του, τους συνεργάτες του, το ανθρώπινο δυναμικό που διαθέτει και τα θεσμικά όργανα του δήμου. Από εκεί και πέρα οι προσωπικές οργανωτικές και διαχειριστικές ικανότητες του δημάρχου θα αποτελέσουν κομβικό παράγοντα στην επιτυχία ή όχι της υλοποίησης των σχεδίων και στόχων που έχει θέσει για την τοπική κοινωνία (Χλέπας, 2005)

Στην Ευρώπη, όπως και στην Ελλάδα, ο ρόλος του δημάρχου στην τοπική κοινωνία, είναι ιδιαίτερα σημαντικός. Διαφορές μεταξύ των κρατών, βέβαια υπάρχουν όπως στη Γαλλία, Ιταλία Πορτογαλία και Ελλάδα όπου η τοπική διοίκηση, σε σχέση με άλλα κράτη, έχει περισσότερο διεκδικητικό προσανατολισμό και λιγότερο διαχειριστικό. Ο δήμαρχος αποτελεί τον συνδετικό κρίκο μεταξύ δημοτικής και κεντρικής διοίκησης. Τα τελευταία χρόνια ο δήμαρχος έχει απομακρυνθεί από την άμεση εξάρτηση από τα κόμματα, πράγμα που του δίνει περισσότερα περιθώρια ευελιξίας, συγκρότησης συμμαχιών και διευκόλυνσης του στην εκπλήρωση του ρόλου του ως ηγέτη και προαπιστή των συμφερόντων της τοπικής κοινωνίας (Χλέπας, 2005).

Ήδη από τις αρχές της δεκαετίας του '60 ο θεσμός του δημάρχου στην Ελλάδα διευκόλυνε την κομματική αποδέσμευση των ψηφοφόρων στις δημοτικές εκλογές και τη δυνατότητα του δημάρχου να αξιοποιεί τα κόμματα χωρίς να υποτάσσεται σε αυτά. Όμως, οι δήμαρχοι αντιμετωπίζουν και πολλές δυσκολίες στην υλοποίηση του έργου τους και την εκπλήρωση των στόχων που θέτουν για το δήμο τους. Σύμφωνα με πανευρωπαϊκή έρευνα του Πανεπιστημίου της Φλωρεντίας το 2002-2004 με τίτλο "European Mayors as political leaders", οι δήμαρχοι κρίνουν ως τα μεγαλύτερα εμπόδια για τη λειτουργία των δήμων, την ανεπάρκεια στην αξιολόγηση των επιδόσεων και στη

στελέχωση και διαχείριση των ανθρώπινων πόρων. Στη συνέχεια, σημαντικότερο πρόβλημα, κρίνονται τα εμπόδια στην παραγωγικότητα με το εργασιακό καθεστώς των δημοτικών υπαλλήλων. Στην Ελλάδα εντοπίζονται σε αυξημένα ποσοστά τα παραπάνω προβλήματα, ενώ γενικά στις χώρες του ευρωπαϊκού νότου, οι δήμαρχοι δίνουν μεγάλη βαρύτητα στα ζητήματα που αφορούν το προσωπικό των δήμων (Χλέπας, 2005). Αντίθετα, τους περισσότερους ευρωπαίους δημάρχους πέραν του νότου, απασχολεί περισσότερο η εξασφάλιση της καλής ποιότητας των υπηρεσιών του δήμου σε σχέση με τις διοικητικές λειτουργίες (Χλέπας, 2005).

Οι δήμαρχοι μπορούν να αναλάβουν μεταρρυθμιστικές πρωτοβουλίες, όσο τους το επιτρέπει το νομοθετικό πλαίσιο, εκμεταλλευόμενοι τις πολλαπλές δυνατότητες για διαπραγμάτευση με όμορους ΟΤΑ, αλλά και την κεντρική και περιφερειακή εξουσία. Επιπλέον, οι αιρετοί μπορούν να διαπραγματεύονται τόσο ατομικά, όσο και μέσω των συλλογικών οργάνων αυτοδιοίκησης, όπως η ΚΕΔΕ (Κεντρική ένωση Δήμων Ελλάδας) στην Ελλάδα. Ο ρόλος του δημάρχου ως εκπροσώπου και διαπραγματευτή είναι ιδιαίτερα σημαντικός.

3.2 Όργανα λειτουργίας του δήμου

Ο δήμος, σύμφωνα πάντα με τον τελευταίο Νόμο 3852/2010, διοικείται από το δημοτικό συμβούλιο, την οικονομική επιτροπή, την επιτροπή ποιότητας ζωής, την εκτελεστική επιτροπή και τον δήμαρχο. Το δήμαρχο επικουρούν οι αντιδήμαρχοι. Αντιδήμαρχοι είναι οι σύμβουλοι της πλειοψηφίας που ορίζει ο δήμαρχος και στους οποίους μεταβιβάζει την άσκηση αρμοδιοτήτων, καθ' ύλην (θεματικούς) και κατά τόπο. Οι κατά τόπον αρμοδιότητες ασκούνται στα όρια μιας ή περισσότερων δημοτικών ενοτήτων και ο αριθμός των αντιδημάρχων στους δήμους που προέρχονται από συνένωση ορίζεται στους 2, σε δήμους με πληθυσμό έως πέντε χιλιάδες (5.000) κατοίκους, ενώ φτάνουν και τους 8 σε δήμους με πληθυσμό άνω των 100.000 κατοίκων.

Σε όλους τους δήμους που έχουν περισσότερους από έναν αντιδήμαρχο συνιστάται εκτελεστική επιτροπή στην οποία μετέχουν ο δήμαρχος ως πρόεδρος και οι αντιδήμαρχοι. Η εκτελεστική επιτροπή είναι συλλογικό συντονιστικό και εκτελεστικό όργανο του δήμου και παρακολουθεί την εφαρμογή της δημοτικής πολιτικής σε όλους

τους τομείς καθώς και την εφαρμογή του επιχειρησιακού σχεδίου του δήμου, του μεσοχρόνιου, ετήσιου και πενταετούς προγράμματος δράσης.

Το δημοτικό συμβούλιο ανάλογα τον πληθυσμό του δήμου αποτελείται από 13 μέλη για τους μικρότερους δήμους με πληθυσμό κάτω των 2000 κατοίκων και φτάνει τα 49 μέλη για τους μεγαλύτερους δήμους με παραπάνω από 150.000 κατοίκους. Το δημοτικό συμβούλιο αποφασίζει για κάθε θέμα σχετικό με τις αρμοδιότητες του δήμου, εκτός από τα ζητήματα που ανήκουν στις αρμοδιότητες της επιτροπής ή του δημάρχου. Ο δήμαρχος εκτελεί τις αποφάσεις του δημοτικού συμβουλίου και της επιτροπής ακόμα και όταν διαφωνεί με αυτές. Πάντως, σε ορισμένες περιπτώσεις, ο δήμαρχος έχει τη δυνατότητα να ενεργήσει κατά την κρίση του, εφόσον μία απόφαση δημιουργεί προφανή κίνδυνο για το δήμο, ή τα συμφέροντα των πολιτών του.

Η οικονομική επιτροπή είναι όργανο παρακολούθησης και ελέγχου της οικονομικής λειτουργίας του δήμου. Τέλος, η επιτροπή ποιότητας ζωής συνιστάται σε δήμους άνω των δέκα χιλιάδων (10.000) κατοίκων, είναι αποφασιστικό και εισηγητικό όργανο άσκησης των σχετικών με την ποιότητα ζωής, τη χωροταξία, την πολεοδομία και την προστασία του περιβάλλοντος, αρμοδιοτήτων του δήμου. Κατά την άσκηση των σχετικών αρμοδιοτήτων της, λαμβάνει ειδική μέριμνα για το σχεδιασμό δράσεων που αποβλέπουν στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής και εν γένει την εξυπηρέτηση των ατόμων με αναπηρίες. Η οικονομική επιτροπή και η επιτροπή ποιότητας ζωής αποτελούνται από τον δήμαρχο ή τον οριζόμενο από αυτόν αντιδήμαρχο ως πρόεδρο και από έξι (6) μέλη, αν το συμβούλιο έχει έως και είκοσι επτά (27) μέλη, οκτώ (8) μέλη, αν το συμβούλιο έχει έως και σαράντα πέντε (45) μέλη, και δέκα (10) μέλη, αν το συμβούλιο έχει πάνω από σαράντα πέντε (45) μέλη.

Οι δήμοι μπορούν να ιδρύουν ΝΠΔΔ, ιδρύματα ή να συστήσουν σύνδεσμο δήμων με έναν ακόμα ή περισσότερους δήμους, μετά από απόφαση του δημοτικού συμβουλίου. Βέβαια, οι αποφάσεις ελέγχονται από την κεντρική διοίκηση για τη νομιμότητά τους

Οι ΟΤΑ έχουν οικονομική αυτοτέλεια, ενώ το κράτος οφείλει να εξασφαλίζει την οικονομική αυτοδυναμία τους. Τα έσοδα των δήμων διακρίνονται σε τακτικά που προέρχονται από θεσμοθετημένους πόρους και ανταποδοτικά και δυνητικά τέλη καθώς και από εισοδήματα κινητής και ακίνητης περιουσίας και από τοπικούς φόρους και εισφορές. Επίσης, υπάρχουν και έκτακτα έσοδα που προέρχονται από οποιοσδήποτε άλλες πηγές, όπως δάνεια, δωρεές και κληροδοτήματα, από εκποίηση και εκμετάλλευση περιουσιακών στοιχείων, από συμμετοχή σε επιχειρηματικές δραστηριότητες, καθώς και

από την επιβολή προστίμων και άλλων διοικητικών κυρώσεων. (Τσουντας & Τριανταφυλλοπούλου, 2009).

3.3 Οι αρμοδιότητες των δήμων στην Ελλάδα

Οι δημοτικές αρχές διευθύνουν και ρυθμίζουν όλες τις τοπικές υποθέσεις, σύμφωνα με τις αρχές της επικουρικότητας και της εγγύτητας και με στόχο την προστασία, την ανάπτυξη και τη συνεχή βελτίωση των συμφερόντων και της ποιότητας ζωής της τοπικής κοινωνίας. Ασκούν τις αρμοδιότητες τους σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις των νόμων, των κανονιστικών διατάξεων της διοίκησης και των κανονιστικών διατάξεων που θεσπίζουν οι ίδιοι, τις τοπικές κανονιστικές διατάξεις.

Οι αρμοδιότητες των δήμων συστηματοποιούνται και κατανέμονται σε οκτώ (8) τομείς, στους οποίους μπορούν οι δήμοι να αναπτύξουν τη δράση τους. Αυτοί οι τομείς είναι οι: Α) Ανάπτυξης, Β) Περιβάλλοντος, Γ) Ποιότητας Ζωής και Εύρυθμης Λειτουργίας των Πόλεων και των Οικισμών, Δ) Απασχόλησης, Ε) Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης, ΣΤ) Παιδείας, Πολιτισμού και Αθλητισμού, Ζ) Πολιτικής Προστασίας, και Η) Αγροτικής Ανάπτυξης – Κτηνοτροφίας – Αλιείας.

Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους και προκειμένου για την καλύτερη και αποτελεσματικότερη παροχή υπηρεσιών, οι δήμοι δύνανται να συστήνουν νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου. Κάθε δήμος μπορεί να διαθέτει τα ακόλουθα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (ΝΠΔΔ): α) δημοτικά ιδρύματα, όπως βρεφοκομεία, ορφανοτροφεία, γηροκομεία, μουσεία ή άλλα επιστημονικά ιδρύματα,

β) έως δύο νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, ένα για τους τομείς αρμοδιοτήτων κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης και παιδείας και ένα για τους τομείς πολιτισμού, αθλητισμού και περιβάλλοντος,

γ) έως δύο σχολικές επιτροπές, μία για τις σχολικές μονάδες της πρωτοβάθμιας και μία για τις σχολικές μονάδες της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης,

δ) ένα νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου για τη διοίκηση και διαχείριση ζώνης λιμένα

ε) ένα νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου που διατηρείται ως αυτοτελές λόγω της αναγνώρισης της δράσεώς του και της ιδιαίτερης μακρόχρονης προσφοράς του σε συγκεκριμένους τομείς.

στ) έναν ή περισσότερους Συνδέσμους Δήμων με ειδικό σκοπό (ΥΠΕΣ, 2012).

Οι επιμέρους τομείς αρμοδιοτήτων των δήμων που αναφέρονται σε ζητήματα διοίκησης τοπικών υποθέσεων, ανάγονται στους εξής:

Α) Τομέας ανάπτυξης στον οποίο υπάγονται η προστασία αξιοποίηση και εκμετάλλευση φυσικών πόρων, η διαχείριση δικτύων φυσικού αερίου, και η επέκταση ηλεκτρικών δικτύων, και η κατασκευή και εκμετάλλευση βιομηχανικών ζωνών στο πλαίσιο του πολεοδομικού και χωροταξικού σχεδιασμού. Επίσης σημαντικό ρόλο για τον τομέα ανάπτυξης σε ένα δήμο αποτελούν η συντήρηση και διαχείριση των υποδομών για τη στήριξη της τοπικής οικονομίας όπως τα έργα οδοποιίας, τα συστήματα άρδευσης και τα αντιπλημμυρικά και εγγειοβελτιωτικά έργα, η υλοποίηση προγραμμάτων για την τουριστική ανάπτυξη των περιοχών του δήμου, και η διαχείριση και εκμετάλλευση δημοτικής περιουσίας και δημοτικών καλλιεργητικών εκτάσεων. Ιδιαίτερης σημασίας και για την προώθηση όλων των παραπάνω αποτελεί και η εκπόνηση και εφαρμογή προγραμμάτων έρευνας και τεχνολογίας για τη γενικότερη ανάπτυξη της περιοχής (Μακρυδημήτρης, 2008).

Β) Ο τομέας του Περιβάλλοντος που στόχο έχει τη προστασία αλλά και αναβάθμιση του φυσικού, αρχιτεκτονικού αλλά και πολιτιστικού περιβάλλοντος του τόπου. Στο πλαίσιο αυτό υπάγονται η προστασία και διαχείριση των υδάτινων πόρων, η μέριμνα για την καθαριότητα όλων των κοινόχρηστων χώρων, η αποκομιδή και διαχείριση των αποβλήτων, το σύστημα αποχέτευσης και ο βιολογικός καθαρισμός. Επίσης, στον τομέα περιβάλλοντος υπάγονται η οικιστική και πολεοδομική ανάπτυξη της περιοχής, η πρόληψη για τις πυρκαγιές καθώς και ο καθορισμός των χώρων κοιμητηρίου. Με το άρθρο 94 του Ν. 3852/2010 προστέθηκαν επιπλέον 29 αρμοδιότητες στους δήμους υπαγόμενες στον τομέα του Περιβάλλοντος.

Γ) Για τον τομέα της Ποιότητας Ζωής και Εύρυθμης λειτουργίας των πόλεων και των οικισμών, θα αναφερθούμε διεξοδικά στην επόμενη ενότητα.

Δ) Ο τομέας της Απασχόλησης περιλαμβάνει υλοποίηση και συμμετοχή των ΟΤΑ σε προγράμματα προώθησης της απασχόλησης, ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και υπηρεσιών επαγγελματικής κατάρτισης, και ανάπτυξη συμβουλευτικών δράσεων προς ανέργους και άλλες κοινωνικά μειονεκτούσες ομάδες με στόχο την προώθηση ίσων ευκαιριών στην πρόσβαση στην αγορά εργασίας (Μακρυδημήτρης, 2008).

Ε) Στον τομέα Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης, ανήκουν η υποστήριξη και κοινωνική φροντίδα βρεφικής παιδικής και τρίτης ηλικίας με τη ίδρυση και λειτουργία αντίστοιχων ιδρυμάτων όπως βρεφονηπιακοί σταθμοί, ορφανοτροφεία, κέντρα ημερήσιας φροντίδας ηλικιωμένων (ΚΗΦΗ, ΚΑΠΗ) και δημοτικά γηροκομεία. Επίσης η παροχή υπηρεσιών υγείας και η προάσπιση της ψυχικής υγείας με τη σύσταση δημοτικών ιατρείων, κέντρων ψυχικής υγείας αλλά και κέντρων συμβουλευτικής

στήριξης ατόμων θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας ή ατόμων εξαρτημένων από τυχερά παίγνια ή ναρκωτικές ουσίες. Επίσης, στον τομέα αυτόν εναπόκειται η μέριμνα για τη στήριξη αστέγων και οικονομικά αδύνατων δημοτών, η οργάνωση και εφαρμογή προγραμμάτων για την πρόληψη της παραβατικότητας, η συμμετοχή σε προγράμματα και δράσεις για την ένταξη και ενσωμάτωση κοινωνικά μειονεκτούντων ατόμων, όπως οι ρομά, οι πρόσφυγες, οι μετανάστες και οι παλιννοστούντες στην κοινωνικοοικονομική ζωή του τόπου (Μακρυδημήτρης, 2008). Με τον καλλικρατικό νόμο περιήλθαν στους δήμους μία σειρά επιπλέον αρμοδιοτήτων όπως η τήρηση κανόνων υγιεινής των δημόσιων και ιδιωτικών σχολείων, η χορήγηση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας ιδρυμάτων παιδικής πρόνοιας σε ιδιώτες, καθώς και σε συλλόγους ή σωματεία, που επιδιώκουν φιλανθρωπικούς σκοπούς, καθώς επίσης και η έκδοση πιστοποιητικών οικονομικής αδυναμίας και η καταβολή επιδομάτων σε άτομα με αναπηρία.

Ε) Ένας ακόμα τομέας δράσης της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης είναι αυτός της Παιδείας του Πολιτισμού και του Αθλητισμού. Στον τομέα αυτό περιλαμβάνονται η καθαριότητα και η φύλαξη σχολικών κτηρίων, η λειτουργία βιβλιοθηκών, κέντρων δημιουργικής απασχόλησης και η εφαρμογή πολιτικών για την ανάδειξη του τοπικού πολιτισμού. Επίσης, η προστασία μουσείων και μνημείων πολιτισμού και ιστορίας, η διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων, η κατασκευή και συντήρηση αθλητικών εγκαταστάσεων και δημοτικών γυμναστηρίων, αποτελούν προτεραιότητες του ανωτέρω τομέα δράσης, ενώ προστέθηκαν αρκετές επιπλέον αρμοδιότητες με τον «Καλλικράτη» το 2010.

ΣΤ) Ο τομέας της πολιτικής προστασίας αποτελεί ένα ξεχωριστό κεφάλαιο στις αρμοδιότητες του δήμου εξίσου σημαντικό με τους προαναφερόμενους τομείς προβληματικό όμως, ως προς τις επικαλυπτόμενες δράσεις, καθώς πεδία της πολιτικής προστασίας ασκούν και η Περιφέρεια, αλλά και η Αποκεντρωμένη Διοίκηση. Άλλωστε σε όλους τους τομείς δράσης των δήμων υπάρχουν συγκεκριμένες αρμοδιότητες που ασκούνται και από το β' βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης αλλά και την κεντρική εξουσία μέσω των αποκεντρωμένων διοικήσεων. Στις αρμοδιότητες της πολιτικής προστασίας ανήκουν ο συντονισμός, η επίβλεψη διαδικασιών σχετικών με την πρόληψη και την αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών εντός των διοικητικών ορίων.

Τέλος, με το Πρόγραμμα Καλλικράτης που η ισχύς του άρχισε την 01/01/2011, στο άρθρο 75 παρ. Ι του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων προστίθεται τομέας υπό στοιχείο Η' και υπό τον τίτλο «Αγροτική Ανάπτυξη – Κτηνοτροφία – Αλιεία», στον οποίο περιλαμβάνονται ένα πλήθος σχετικών αρμοδιοτήτων.

Στις αρμοδιότητες των δήμων έχουν εκχωρηθεί και ορισμένες κρατικού χαρακτήρα, με κυριότερες την τήρηση του δημοτολογίου και την έκδοση σχετικών πιστοποιητικών τη χορήγηση άδεια πολιτικού γάμου, τη χορήγηση, ανάκληση και αφαίρεση αδειών ίδρυσης και λειτουργίας καταστημάτων και κάθε είδους επιχειρήσεων κ.α. Παρόλη την πληθώρα των αρμοδιοτήτων που έχουν αναλάβει οι δήμοι και η τοπική αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα, η κρατική εξουσία παραμένει η ισχυρή δύναμη και η πρωταρχική αρχή. Σύμφωνα με το άρθρο 118 παρ.3 του Συντάγματος, τα κεντρικά όργανα του κράτους μόνο μπορούν να ορίσουν τη μεταφορά αρμοδιοτήτων προς τα όργανα της τοπικής αυτοδιοίκησης ή να αφαιρέσουν από αυτά αρμοδιότητες, αν αυτές έπαψαν να έχουν τοπικό χαρακτήρα. Ο χαρακτηρισμός δηλαδή, μίας αρμοδιότητας που ασκείται σε τοπικό επίπεδο αν έχει εθνικό ή τοπικό χαρακτήρα, ορίζεται και μόνο από την κεντρική εξουσία (Μακρυδημήτρης, 2008).

3.4. Η αρμοδιότητα «Ποιότητας ζωής και της εύρυθμη λειτουργία των πόλεων και των οικισμών»

Ένας από τους 8 βασικούς τομείς αρμοδιοτήτων των δήμων, αποτελεί αυτός με τον πολύ γενικό και αόριστο τίτλο «Ποιότητα ζωής και εύρυθμη λειτουργία των πόλεων και των οικισμών». Είναι πραγματικά ένας πολύ γενικός και αόριστος τίτλος για μια σειρά αρμοδιοτήτων που ναι μεν βελτιώνουν την ποιότητα ζωής και την εύρυθμη λειτουργία των πόλεων, αλλά φυσικά δεν είναι οι μόνες. Θα λέγαμε ότι και οι 8 τομείς αρμοδιοτήτων των δήμων συμβάλλουν στην ποιότητα ζωής. Άρα, περισσότερο προκαλεί σύγχυση παρά ξεδιαλώνει την κατάσταση τουλάχιστον στον απλό πολίτη, ο συγκεκριμένος τομέας αρμοδιοτήτων. Παρόλα αυτά, υπάρχουν συγκεκριμένοι τομείς δράσεων που καλείται ο δήμος να εκπληρώσει προκειμένου να επιτύχει το σκοπό του. Οι βασικότεροι απ' αυτούς είναι με βάση τον Ν.3463/2006 και το άρθρο 75 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων οι ακόλουθοι:

1. Η εξασφάλιση και διαρκής βελτίωση των τεχνικών και κοινωνικών υποδομών στις πόλεις και τα χωριά όπως η κατασκευή, συντήρηση και διαχείριση συστημάτων ύδρευσης, αφαλάτωσης, τηλεθέρμανσης, έργων ηλεκτροφωτισμού των κοινόχρηστων χώρων, η δημιουργία χώρων πρασίνου, χώρων αναψυχής, πλατειών και λοιπών υπαίθριων κοινόχρηστων χώρων.

2. Η συμμετοχή στο έργο της αστικής συγκοινωνίας και η διενέργεια μεταφοράς για τη μετακίνηση κατοίκων της περιοχής τους, καθώς και η μεταφορά για την εξυπηρέτηση και την αναψυχή αυτών.
3. Ο καθορισμός, η κατασκευή, συντήρηση και εκμετάλλευση υπόγειων και υπέργειων χώρων στάθμευσης, καθώς και ο έλεγχος της στάθμευσης των αυτοκινήτων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
4. Η ρύθμιση της κυκλοφορίας, ο καθορισμός πεζοδρόμων, μονοδρομήσεων και κατευθύνσεων της κυκλοφορίας, η απομάκρυνση εγκαταλελειμμένων οχημάτων και γενικότερα η λήψη μέτρων για την αποφυγή δυσμενών επιδράσεων στην ασφάλεια της κυκλοφορίας
5. Ο καθορισμός των χώρων και των όρων λειτουργίας των λαϊκών αγορών και των εμποροπανηγύρεων, για άσκηση υπαίθριων εμπορικών δραστηριοτήτων,
6. Ο καθορισμός χώρων για την τοποθέτηση πλαισίων προβολής υπαίθριας διαφήμισης,.
7. Η προστασία του καταναλωτή με τη δημιουργία Γραφείων Ενημέρωσης του καταναλωτή σχετικά με θέματα που αφορούν τα δικαιώματα του, την ποιότητα των προσφερόμενων αγαθών και υπηρεσιών και τις επιπτώσεις τους στην υγεία και το περιβάλλον.
8. Ο προσδιορισμός ειδικότερων όρων και προϋποθέσεων της ίδρυσης και εγκατάστασης καταστημάτων, επιχειρήσεων και ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων της δικαιοδοσίας τους που επηρεάζουν το φυσικό, πολιτιστικό και αρχιτεκτονικό περιβάλλον, καθώς και την αισθητική, φυσιογνωμία και τις εν γένει λειτουργίες της πόλης.
9. Ο προσδιορισμός των όρων και των ωρών λειτουργίας μουσικής σε καταστήματα, τα οποία λειτουργούν στην πόλη, στο πλαίσιο των υγειονομικών και κανονιστικών διατάξεων της διοίκησης.
10. Η μέριμνα και η λήψη μέτρων για την προστασία της δημόσιας υγείας, όπως ο υγειονομικός έλεγχος των δημοτικών και κοινοτικών δεξαμενών νερού, ο υγειονομικός έλεγχος των καταστημάτων και επιχειρήσεων που λειτουργούν στην περιφέρεια τους, ο έλεγχος της ηχορύπανσης, της κοινής ησυχίας και της εκπομπής ρύπων, θορύβων και άλλων επιβαρύνσεων του περιβάλλοντος από τροχοφόρα, η περισυλλογή και εν γένει η μέριμνα για τα αδέσποτα ζώα και η δημιουργία

καταφυγίων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

11. Η μέριμνα και η λήψη μέτρων για την προστασία της ζωής και της περιουσίας των κατοίκων, όπως ο έλεγχος σήμανσης των εργασιών που εκτελούνται στις οδούς και της τήρησης των υποχρεώσεων αυτών που εκτελούν έργα και εναποθέτουν υλικά και εργαλεία στις οδούς του δημοτικού ή κοινοτικού δικτύου,
12. Η μέριμνα και η λήψη μέτρων για την προστασία και αναβάθμιση της αισθητικής των πόλεων και των οικισμών.
13. Η μέριμνα και η λήψη μέτρων για την απρόσκοπτη πρόσβαση στους κοινόχρηστους χώρους.
14. Η ονομασία των οδών, πλατειών, η τοποθέτηση πινακίδων πληροφορίας και η αρίθμηση κτισμάτων.

Στις βασικές αυτές 14 αρμοδιότητες που συμπεριλαμβάνονται στον τομέα της Ποιότητας ζωής και της εύρυθμη λειτουργία των πόλεων και των οικισμών προστέθηκαν ή αναμορφώθηκαν με το Ν.3852/2010 άρθρο 94 παρ.2 και τον Ν.3870/2010 αρ.18 παρ.10ζ, οι παρακάτω επιπλέον αρμοδιότητες, τις οποίες ανέλαβαν οι δήμοι από την 01/01/2011:

15. Η μελέτη των έργων συντήρησης και βελτίωσης του οδικού δικτύου αρμοδιότητας δήμου.
16. Η εκπόνηση κυκλοφοριακών μελετών, καθώς και η μελέτη, εκτέλεση και επίβλεψη των εργασιών σήμανσης, σηματοδότησης και ηλεκτροφωτισμού του οδικού δικτύου του δήμου.
17. Ο καθορισμός των αστικών γραμμών λεωφορείων, καθώς και της αφετηρίας, της διαδρομής, των στάσεων και του τέρματος των αντίστοιχων γραμμών, καθώς και ο καθορισμός των προδιαγραφών των στάσεων και των στεγάστρων αναμονής επιβατών αστικών και υπεραστικών γραμμών
18. Ο καθορισμός κομίστρων αστικών φορέων παροχής συγκοινωνιακού έργου.
19. Η ρύθμιση κάθε θέματος, το οποίο αφορά στην εγκατάσταση, λειτουργία και στη συντήρηση ανελκυστήρων, καθώς και η χορήγηση των σχετικών τεχνικών επαγγελματικών αδειών

20. Η χορήγηση άδειας εγκατάστασης δομικής ή μηχανικής κατασκευής προς εγκατάσταση κεραίας σταθμού στην ξηρά,
21. Η χορήγηση άδειας εγκατάστασης και άδειας λειτουργίας φωτοβόλων σωλήνων, φωτεινών επιγραφών και ηλεκτροκίνητων ανυψωτικών μηχανημάτων καθώς και ο έλεγχος της λειτουργίας αυτών.
22. Η σύσταση επιτροπής φιλικού διακανονισμού για την εξώδικη επίλυση των διαφορών ανάμεσα σε προμηθευτές και σε καταναλωτές ή ενώσεις καταναλωτών,
23. Ο καθορισμός των προδιαγραφών των στάσεων και των στεγάστρων αναμονής επιβατών των αστικών και υπεραστικών γραμμών.
24. Η απαγόρευση της δημιουργίας θέσεων στάθμευσης σε συγκεκριμένους χώρους.
25. Η παραλαβή των αποσυρομένων δικύκλων, μοτοσυκλετών και μοτοποδηλάτων, όπου δεν υπάρχουν υποκαταστήματα του Ο.Δ.Δ.Υ.
26. Ο καθορισμός του εξωτερικού χρωματισμού των ΤΑΞΙ.
27. Η ανάκληση άδειας κυκλοφορίας αστικού λεωφορείου, από το κύκλωμα εργασίας, εντός του ιδίου ημερολογιακού έτους κατ'άρθρο 31 του ν.2963/2001.
28. Η περισυλλογή αδέσποτων σκύλων, καθώς και η ίδρυση ή βελτίωση εγκαταστάσεων καταφυγίων αδέσποτων σκύλων.

Από την 1^η Ιανουαρίου 2013 ασκούνται επιπλέον οι παρακάτω αρμοδιότητες:

29. Ο καθορισμός των ωρών έναρξης και λήξης της εργασίας των ναυτεργατών και των αρτεργατών.
30. Η χορήγηση βιβλιαρίων υγείας στους εκδοροσφαγείς.
31. Η χορήγηση των αδειών παραγωγών και η θεώρησή τους από τον οικείο δήμο, όπου ο παραγωγός κατοικεί.
32. Η συνδρομή στο έργο του Ε.Φ.Ε.Τ. και η διενέργεια ελέγχων ή άλλων πράξεων, που ζητούν τα εντεταλμένα όργανα του Ε.Φ.Ε.Τ. και σύμφωνα με τις οδηγίες τους.
33. Η χορήγηση αδειών άσκησης επαγγέλματος τεχνιτών επισκευής και συντήρησης αυτοκινήτων, μοτοσυκλετών και μοτοποδηλάτων.
34. Η χορήγηση αδειών άσκησης επαγγέλματος οδικού μεταφορέα επιβατών και εμπορευμάτων.

35. Η χορήγηση, ανανέωση, ανάκληση και αφαίρεση αδειών εκγυμναστών, καθώς και ίδρυσης και λειτουργίας σχολών υποψηφίων οδηγών αυτοκινήτων και μοτοσικλετών.
36. Η έκδοση αδειών ίδρυσης και λειτουργίας συνεργείων επισκευής και συντήρησης αυτοκινήτων, μοτοσικλετών και μοτοποδηλάτων και λοιπών συναφών εγκαταστάσεων, καθώς και η διενέργεια επιθεωρήσεων και ηλεκτρολογικών ελέγχων.
37. Η χορήγηση εξουσιοδοτήσεων σε συνεργεία συντήρησης και επισκευής αυτοκινήτων για διάθεση Κάρτας Ελέγχου Κausσαερίων (ΚΕΚ), καθώς και η παρακολούθηση και ο έλεγχος των Κέντρων Ελέγχου Κausσαερίων.
38. Η χορήγηση εξουσιοδοτήσεων σε συνεργεία συντήρησης και επισκευής αυτοκινήτων για τοποθέτηση συστημάτων περιορισμού ταχυτήτων.
39. Η θεώρηση των Καρτών Επιθεώρησης και Επισκευών των ενοικιαζόμενων οχημάτων.

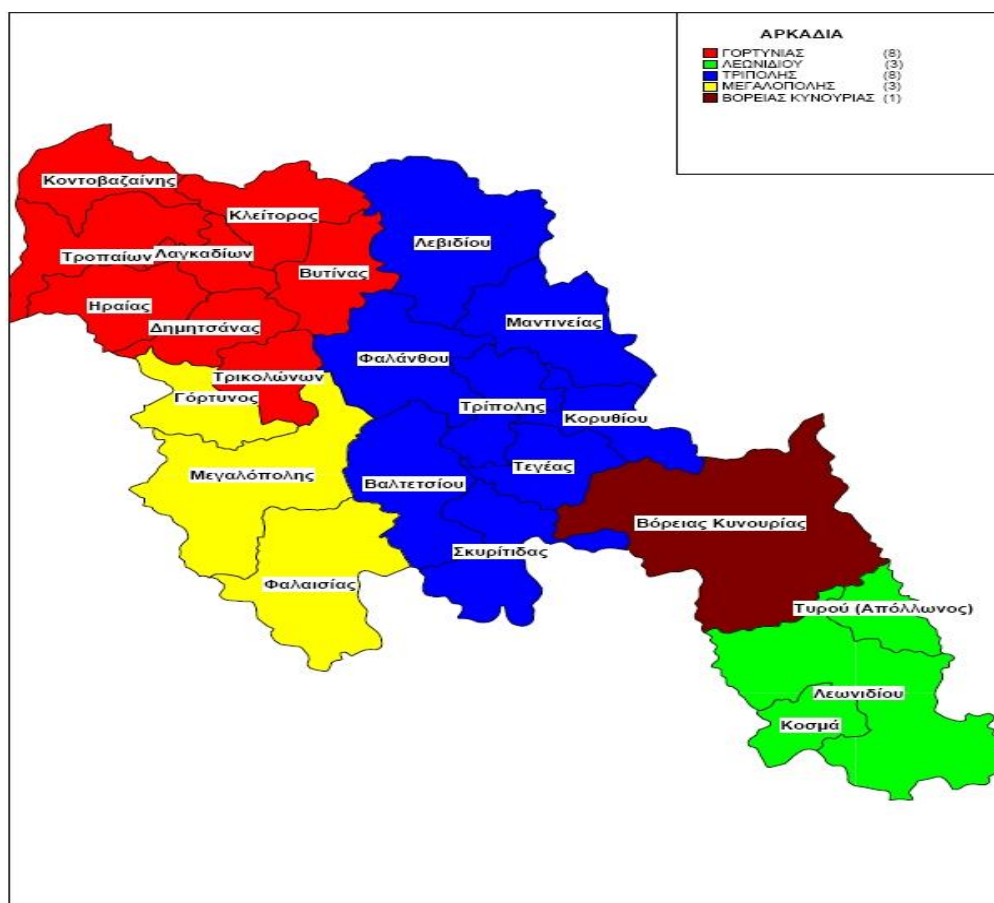
Όπως παρατηρούμε από τις επιμέρους δραστηριότητες και υποχρεώσεις, ο συγκεκριμένος τομέας καλύπτει ένα μεγάλο φάσμα που σχετίζεται με την καθημερινότητα του δημότη και την ποιότητα της ζωής του, αλλά και με κάποιες επιμέρους λειτουργίες που αφορούν σε συγκεκριμένες επαγγελματικές ομάδες. Τις κύριες αρμοδιότητες που σχετίζονται με τον απλό πολίτη και την καθημερινότητά του, επιλέξαμε να συμπεριλάβουμε στο ερωτηματολόγιο, το βασικό εργαλείο της έρευνάς μας, και για τις οποίες οι δημότες θα μπορούσαν να έχουν και να εκφέρουν την άποψή τους. Βέβαια την ποιότητα της ζωής ενός δημότη, δεν την επηρεάζουν μόνο οι αρμοδιότητες του συγκεκριμένου τομέα, αλλά σχεδόν το σύνολο των αρμοδιοτήτων ενός δήμου

4. Ο ΔΗΜΟΣ ΤΡΙΠΟΛΗΣ

4.1 Η διοικητική διάρθρωση του δήμου

Μετά την αναδιάρθρωση του διοικητικού χάρτη στην Ελλάδα σύμφωνα με το Νόμο "Καλλικράτη" στο νομό Αρκαδίας συστήθηκαν οι παρακάτω 5 δήμοι:

1. Δήμος Τρίπολης με έδρα την Τρίπολη αποτελούμενος από τους 8 πρώην δήμους Τρίπολης, Τεγέας, Σκιρίτιδας, Μαντινείας, Κορυθίου, Φαλάνθου, Λεβιδίου και Βαλτετσίου, οι οποίοι καταργούνται.
2. Δήμος Νότιας Κυνουρίας με έδρα το Λεωνίδιο αποτελούμενος από τους πρώην δήμους Λεωνιδίου, Τυρού και την κοινότητα Κοσμά, οι οποίοι καταργούνται.
3. Δήμος Γορτυνίας με έδρα τη Δημητσάνα αποτελούμενος από τους δήμους Δημητσάνης, Ηραίας, Λαγκαδίων, Τρικολώνων, Κοντοβαζαίνης, Τροπαίων, Κλείτορος και Βυτίνας, οι οποίοι καταργούνται.
4. Δήμος Μεγαλόπολης με έδρα τη Μεγαλόπολη αποτελούμενος από τους δήμους Μεγαλόπολης, Γόρτυνος και Φαλαισίας, οι οποίοι καταργούνται.
5. Δήμος Βόρειας Κυνουρίας. Ο δήμος αυτός με πρωτεύουσα το Άστρος Κυνουρίας, παρέμεινε αμετάβλητος και μαζί με το δήμο Νότιας Κυνουρίας χαρακτηρίζονται ως ορεινοί δήμοι

Σχήμα 1: Η διοικητική διάρθρωση των δήμων της Π.Ε Αρκαδίας, σύμφωνα με το Ν.3852/2010)
(Πηγή: <http://www.apd-depin.gov.gr>)

4.2 Ιστορικά στοιχεία του δήμου

Ο Νομός Αρκαδίας είναι ο μεγαλύτερος σε έκταση νομός της Πελοποννήσου και από τους πιο αραιοκατοικημένους νομούς της χώρας. Πολυπληθέστερος δήμος του είναι ο Δήμος Τρίπολης και έδρα του δήμου αλλά και ολόκληρου του Νομού Αρκαδίας είναι η πόλη της Τρίπολης. Η έκταση του Δήμου Τρίπολης είναι 1.478 τ.χλμ. και ο πληθυσμός του ανέρχεται στους 47.254 δημότες, σύμφωνα με την απογραφή του 2011.

Η Τρίπολη διαδραμάτισε κομβικό ρόλο στην ελληνική επανάσταση του 1821 ως επίκεντρο των ελληνικών επιχειρήσεων, αλλά και στις απαρχές του νεοελληνικού κράτους αποτελώντας συμβολικό αλλά και ουσιαστικό σημείο λόγω της γεωγραφικής της θέσης και της ιστορικής της εξέλιξης. Ο πρώτος Δήμαρχος της πόλης ο Γιαννάκος Πετρινός κατασκεύασε και δενδροφύτευσε το 1835 την κεντρική πλατεία και φρόντισε για τον εξωραϊσμό της πόλης. Το πρώτο σχέδιο της πόλης στο νεοελληνικό κράτος το ανέλαβε ο στρατιωτικός μηχανικός Βούλγαρης με τη βοήθεια του συναδέλφου του Garnot. Τα σχέδιά τους στο σχεδιασμό της πόλης, ήταν εμπνευσμένα από τη νεοκλασική γεωμετρία που επικρατούσε στην Ευρώπη και ειδικότερα στη Γαλλία στα τέλη του 18ου και στις αρχές του 19ου αιώνα. Ο Βούλγαρης αντιπαραθέσε στο δαιδαλώδη ιστό της οθωμανικής πόλης το μοντέλο των δύο κυρίων οδικών αξόνων που τέμνονται σε σχήμα σταυρού στην κεντρική, τετράγωνη και με κλειστές γωνίες πλατεία, ενώ τέσσερις ακόμα πλατείες τοποθετούνται στα μεσοδιαστήματα των αξόνων. Η κλασική γεωμετρία είχε μία σημαντική ιδεολογική λειτουργία στο επίπεδο του χώρου και σήμαινε τη ρήξη με το επώδυνο παρελθόν. Η στροφή στην Ευρώπη ως ένας καινούργιος χώρος που όμως έχει αφομοιώσει τα ιδανικά και τις μορφές του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού, αποτέλεσε ευρύτερη στροφή του νεοσύστατου κράτους που προσπαθούσε να αποκτήσει τη μορφολογική-πολεοδομική της έκφραση (Δήμος Τρίπολης, 2015).

Η μεγάλη οικονομική και πολιτιστική ανάπτυξη που γνώρισε η Τρίπολη μετά την απελευθέρωση, είχε ως αποτέλεσμα την ανέγερση πολλών νεοκλασικών κτηρίων που προσέδωσαν στην πόλη ένα κοσμοπολίτικο χαρακτήρα. Η πόλη της Τρίπολης στα τέλη του 19ου και τις αρχές του 20ου αιώνα, εξοπλίστηκε με στοιχειώδη έργα υποδομής και παράλληλα άνθισε το εμπόριο και η βιοτεχνία και σταδιακά η βιομηχανία στην περιοχή. Μέχρι το 1954, οπότε και δημοσιεύεται η νέα αναθεώρηση και επέκταση του σχεδίου πόλης, 49 νομοθετικά διατάγματα ρυθμίζουν την πολεοδομική εξέλιξη της Τρίπολης, επιφέροντας τροποποιήσεις στο σχέδιο του 19ου αιώνα. (Δήμος Τρίπολης, 2015).

Η πόλη σιγά σιγά, απέκτησε μια σύγχρονη μορφή με μικρές πολυκατοικίες στην αρχή σε λιτές γραμμές. Πολλά νεοκλασικά κτίρια, σώζονται στην πόλη, τα οποία μας θυμίζουν το αρχιτεκτονικό και ιστορικό παρελθόν της. Δυστυχώς όμως, η άναρχη οικοδομική ανάπτυξη των τελευταίων χρόνων κατάστρεψε μεγάλο μέρος από αυτά τα πανέμορφα κτήρια.

Η πολιτιστική ζωή στην Τρίπολη καθ' όλο τον 20ο αιώνα αναπτύσσεται γύρω από το θέατρο, τους πολιτιστικούς συλλόγους, τα μουσικά και αθλητικά σωματεία και τους χορευτικούς συλλόγους. Παράλληλα η δημιουργία Παιδαγωγικής Ακαδημίας στην πόλη δίνει νέα ώθηση στην εκπαιδευτική και πνευματική της ζωή, ενώ σημαντικά καλλιτεχνικά και πνευματικά πρόσωπα γεννήθηκαν ή είχαν κάποια σχέση με την πόλη και επηρέασαν την πολιτιστική της δραστηριότητα. Χαρακτηριστικά παραδείγματα αποτελούν ο Νίκος Γκάτσος, ο Κώστας Ουράνης, ο Άγγελος Τερζάκης, ο Αλέξανδρος Παπαναστασίου, ο Γρηγόρης Λαμπράκης, ο συγγραφέας Θανάσης Βαλτινός, ο Κώστας Γαβράς και πολλοί άλλοι.

4.3 Ποιότητα ζωής στην πόλη της Τρίπολης

Κατά τη δεκαετία 2001-2011, σχεδόν σε όλους τους οικισμούς και κατ' επέκταση σε όλες τις Δημοτικές Ενότητες του Δήμου Τρίπολης, υπήρξε μείωση του πληθυσμού στοιχείο που δείχνει την τάση μετακίνησης του πληθυσμού, είτε προς το αστικό κέντρο της έδρας του Δήμου είτε τη μετοίκηση του στην Αθήνα, ή άλλες πόλεις. Ο πληθυσμός του Δήμου είναι κυρίως αγροτικός, αλλά υπάρχουν και πολλοί δημόσιοι υπάλληλοι καθώς στην Τρίπολη, ως η κεντρική, διοικητικά, υπηρεσία της Περιφέρειας Πελοποννήσου, στεγάζονται πολλές δημόσιες Υπηρεσίες.

Το κλίμα στη Τρίπολη είναι ηπειρωτικό με έντονα καιρικά φαινόμενα το χειμώνα, χαμηλές θερμοκρασίες και αρκετές χιονοπτώσεις. Η κλιματική αλλαγή παγκοσμίως έχει επηρεάσει αρκετά το κλίμα και στην πόλη της Τρίπολης με αύξηση της θερμοκρασίας σε σχέση με το παρελθόν, ακραία καιρικά φαινόμενα και ανακατανομή ή και έλλειψη υδάτινων πόρων, φαινόμενα που επηρεάζουν σημαντικά την ευρύτερη περιοχή του Δήμου.

Το νερό στην πόλη είναι πόσιμο, καθώς η ποιότητα των υπόγειων υδάτων της ευρύτερης περιοχής κρίνεται καλή και δεν υπάρχουν επιβαρύνσεις από χημικές ενώσεις και μικροοργανισμούς, με μόνη εξαίρεση την περιοχή του Στενού, όπου ο υδροφόρος ορίζοντας παρουσιάζει μια συνεχώς αυξανόμενη συγκέντρωση σε νιτρικά ιόντα, λόγω των καλλιεργειών της περιοχής.

Σημαντικό και με μεγάλο κίνδυνο για τη δημόσια υγεία, είναι το πρόβλημα της επιβάρυνσης του περιβάλλοντος με την απόθεση και διάθεση των απορριμμάτων, πρόβλημα για το οποίο δεν έχει ακόμα βρεθεί μόνιμη και σταθερή λύση.

Ο Δήμος Τρίπολης συνδέεται ικανοποιητικά με πολλές πόλεις με το ΚΤΕΛ Αρκαδίας, ενώ καλύπτει τις περισσότερες από τις ανάγκες διασύνδεσης της Τρίπολης με τα χωριά του Δήμου. Οι περιφερειακοί δρόμοι που δημιουργήθηκαν και βελτιώθηκαν τα τελευταία χρόνια, παρακάμπτουν το κέντρο της πόλης βοηθώντας στην κυκλοφοριακή αποσυμφόρηση.

Πολύ σημαντικά έργα των τελευταίων ετών αποτελούν οι μονοδρομήσεις και πεζοδρομήσεις που έχουν αυξήσει την ασφάλεια και την ποιότητα στην κίνηση οχημάτων και πεζών στο κέντρο. Παρόλα αυτά πολλά πεζοδρόμια είτε έχουν μικρό πλάτος, είτε δεν έχουν κατασκευαστεί εκεί που πρέπει, ενώ ως σημαντικό πρόβλημα χαρακτηρίζεται η έλλειψη μέριμνας για άτομα που αντιμετωπίζουν δυσκολία στην κίνηση και γενικότερα για τα άτομα με ειδικές ανάγκες. Τα αστικά περιβάλλοντα είναι τις περισσότερες φορές εχθρικά περιβάλλοντα για τα άτομα με αναπηρίες, και γενικά τα εμποδιζόμενα άτομα, με αποτέλεσμα να στερούνται προσβασιμότητας σε κτήρια και περιοχές και να μην μπορούν να αναπτύξουν ελεύθερα την δραστηριότητα τους και που τελικά αυτό καθορίζει και το βαθμό συμμετοχής ή αποκλεισμού των πολιτών στα κοινά (Δήμος Τρίπολης, 2015). Με τον όρο προσβασιμότητα στο δομημένο περιβάλλον εννοούμε τη δυνατότητα να επισκεφθεί κάποιος ένα κτίριο ή να διακινηθεί στο πεζοδρόμιο ή να χρησιμοποιήσει τα μέσα δημόσιας μεταφοράς, αυτόνομα και σε όποια ηλικία και φυσική κατάσταση κι αν βρίσκεται. Ωστόσο, σε κάποια κεντρικά σημεία, μετά τα έργα ανάπλασης που έχουν γίνει, έχει ληφθεί μέριμνα για τα άτομα με ειδικές ανάγκες, καθώς έχει εφαρμοστεί η νομοθεσία που επιβάλλει τις προϋποθέσεις μη αποκλεισμού των ατόμων με δυσκολίες κινητικότητας.

Ίσως, από τα σημαντικότερα και έντονα προβλήματα στην πόλη της Τρίπολης είναι η έλλειψη χώρων στάθμευσης, η οποία έχει ενταθεί και μετά από τις πεζοδρομήσεις στο κέντρο της πόλης, παρόλο που ο Δήμος έχει ενοικιάσει κάποια

ελάχιστα οικόπεδα σε κεντρικά σημεία και έχει δημιουργήσει χώρους δωρεάν στάθμευσης. Το ποδήλατο είναι ένα μέσο που θα μπορούσε να βοηθήσει πολύ στον τομέα της μετακίνησης, αφού η Τρίπολη ενδείκνυται για τη χρήση αυτού, τόσο εντός της πόλης όσο και για τα περίχωρα αυτής, ενώ έχει και παράδοση στη χρήση του. Παρόλα αυτά, η χρήση του σήμερα δεν είναι ιδιαίτερα δημοφιλής, λόγω του ότι δεν υπάρχουν ποδηλατόδρομοι, που θα διευκόλυναν την κίνησή του ενώ και το κλίμα δεν ευνοεί τη μετακίνηση με αυτό το μέσο λόγω των συχνών βροχοπτώσεων και του έντονου κρύου. Το τελευταίο καιρό παρατηρείται βέβαια αύξηση των χρηστών ποδηλάτου λόγω κυρίως των πεζοδρομήσεων του κέντρου.

Στο δίκτυο ενέργειας δεν παρατηρούνται εποχικές διακυμάνσεις και η παροχή ενέργειας γίνεται με τις υπάρχουσες εναέριες γραμμές. Την ευθύνη και την επιμέλεια του ηλεκτροφωτισμού των κοινοχρήστων χώρων του Δήμου έχει η Δ.Ε.Η. Ωστόσο, σε κάποιους δρόμους και κοινόχρηστους χώρους, που διαπιστώνεται ότι ο ηλεκτροφωτισμός δεν επαρκεί, ο Δήμος πραγματοποιεί επεκτάσεις στο δίκτυο ηλεκτροφωτισμού, όπου χρειάζεται, ώστε να λυθεί το πρόβλημα. Οι μορφές ενέργειας που χρησιμοποιούνται στο Δήμο Τρίπολης είναι αντίστοιχες με αυτές που συναντούμε πανελλαδικά. Έτσι στις Μεταφορές παρατηρείται καθολική χρήση πετρελαίου και παραγώγων του, αν και τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μια τάση για χρησιμοποίηση φυσικού αερίου, για οικονομικούς λόγους. Στις Βιομηχανίες/Βιοτεχνίες χρησιμοποιούνται στερεά καύσιμα, ηλεκτρισμός και πετρέλαιο.

Η δημιουργία χώρων στάθμευσης εκτός του κέντρου της πόλης σε συνδυασμό με την ύπαρξη αστικής συγκοινωνίας στο κέντρο και τα περίχωρα της πόλης, καθώς και η λειτουργία συστήματος μικρών λεωφορείων (mini bus) και η δημιουργία υπόγειων parking στο κέντρο της πόλης, θα μπορούσε να μειώσει το μεγάλο κυκλοφοριακό φόρτο στο κέντρο της πόλης.

Ένα πρόβλημα που έχει παρατηρηθεί τα τελευταία χρόνια είναι η παρουσία μεγάλου αριθμού σκυλιών τα οποία περιφέρονται σε αγέλες σε διάφορα σημεία της πόλης κεντρικά και μη. Το πρόβλημα έχει ενταθεί τα τελευταία χρόνια με την αύξηση του αριθμού αυτού αλλά και μεμονωμένα κρούσματα επιθέσεων σκύλων σε ανθρώπους. Σύμφωνα μάλιστα με μία τελευταία ΚΥΑ, την αριθ. 1915/90550 (ΦΕΚ/Β' 3114/08-09-2017) περί καθορισμού των προϋποθέσεων και της διαδικασίας χρηματοδότησης Δήμων και Συνδέσμων Δήμων για τη λειτουργία καταφυγίων αδέσποτων ζώων συντροφιάς και για την υλοποίηση των ενεργειών διαχείρισής τους για το 2017, καθορίζονται οι προϋποθέσεις και οι διαδικασίες για τη χρηματοδότηση Δήμων και Συνδέσμων Δήμων με

σκοπό τη λειτουργία καταφυγίων αδέσποτων ζώων συντροφιάς και την υλοποίηση των ενεργειών διαχείρισης των ζώων αυτών, δηλαδή την περισυλλογή, την ηλεκτρονική σήμανση, την καταγραφή, την αποπαρασίτωση, τη στείρωση, τον εμβολιασμό, την αποθεραπεία, τη σίτισή τους, την υιοθεσία ή την επανένταξη τους, ώστε να εξασφαλίζεται η συμμόρφωση με τις διατάξεις του ν. 4039/2012 (Α' 15), όπως ισχύει.

4.4 Δυνατότητες και αδυναμίες του δήμου Τρίπολης

Σύμφωνα με την ανάλυση SWOT (Strengths, Weaknesses, Opportunities and Threats) Του Δήμου Τρίπολης στο πλαίσιο της Α' Φάση Υλοποίησης Επιχειρησιακού Προγράμματος 2014– 2019 μπορούμε να διακρίνουμε συνοπτικά τις δυνατότητες και ευκαιρίες που διαθέτει από τη μία πλευρά ο δήμος Τρίπολης και από την άλλη τις αδυναμίες και τους κινδύνους που ελοχεύουν. Στις δυνατότητες του δήμου συγκαταλέγονται κυρίως οι εξής:

- Αποτελεί σταυροδρόμι όλων των οδικών αξόνων της Περιφέρειας και βρίσκεται σε πλεονεκτική γεωγραφική θέση
- Η ύπαρξη του υδροβιότοπου «Λίμνη Τάκα» και των ορεινών όγκων του Μαινάλου, του Πάρνωνα και Αρτεμισίου, καθώς και πολλών δασών, αλσών και αλσυλλίων
- Τα ελάχιστα προβλήματα ρύπανσης
- Η ύπαρξη Πανεπιστημιακού Ιδρύματος
- Οι ικανοποιητικές υποδομές εκπαίδευσης
- Η μεγάλη περιουσία και κληροδοτήματα του Δήμου
- Η βελτίωση της υλικοτεχνικής υποδομής μέσω συγχρηματοδοτούμενων έργων
- Τα εξαιρετικής ποιότητας αγροτικά προϊόντα
- Το πλούσιο πολιτιστικό απόθεμα (αρχαιολογικοί χώροι, χώροι πολιτισμοί, φυσικού κάλλους κτλ)
- Η ύπαρξη μεγάλου αριθμού συλλόγων που δραστηριοποιούνται στην περιοχή στον πολιτισμό, αθλητισμό κα

Στις κυριότερες αδυναμίες του δήμου συμπεριλαμβάνονται τα παρακάτω;

- Η έλλειψη αεροπορικής Πρόσβασης
- Το ανενεργό σιδηροδρομικό Δίκτυο
- Η περιορισμένη οικονομική ανάπτυξη

- Η μειούμενη τουριστική κίνηση λόγω ελλιπούς αξιοποίησης αρχαιολογικών χώρων, μνημείων και χώρων φυσικού κάλλους
- Η αυξανόμενη συγκέντρωση νιτρικών ιόντων στον υδροφόρο ορίζοντα
- Η ανάγκη επέκτασης – βελτίωσης δικτύων ύδρευσης
- Το ανεπαρκές υφιστάμενο δίκτυο Ηλεκτροφωτισμού
- Το κυκλοφοριακό πρόβλημα και έλλειψη χώρων στάθμευσης
- Ο ελλιπής πολεοδομικός και οικιστικός σχεδιασμός
- Οι ελλείψεις στις υποδομές ΑΜΕΑ
- Οι ελλείψεις σε ειδικότητες προσωπικού, υλικοτεχνικής υποδομής και εξοπλισμού και ιδιόκτητου κτηρίου στέγασης υπηρεσιών

Στις προκλήσεις και ευκαιρίες για το Δήμο Τρίπολης θα λέγαμε πως σημαντικότερες είναι:

- Η Αξιοποίηση της γεωγραφικής θέσης της Πόλης
- Η περαιτέρω ανάπτυξη του Τριτογενούς Τομέα και ανάδειξη της πόλης σε εμπορικό και οικονομικό κέντρο της ευρύτερης περιοχής
- Η ύπαρξη ΒΙ.ΠΕ Τρίπολης
- Η ύπαρξη υποδομής στρατιωτικού αεροδρομίου στον Δήμο με δυνατότητες μετατροπής σε πολιτικό
- Οι Εγκαταστάσεις Περιφερειακού Νοσοκομείου, φυλακών και άλλων κρατικών υποδομών στην πόλη της Τρίπολης
- Η δυναμικότητα Δήμου
- Η Αυξημένη πολιτιστική δραστηριότητα
- Η λειτουργία της Δημοτικής Κοινωφελούς Επιχείρησης Τρίπολης , του ΝΠΔΔ του Δήμου και των Σχολικών Επιτροπών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
- Οι δυνατότητες ανάπτυξης διαδικασιών διαχείρισης αιτημάτων και παράπονων πολιτών και αξιολόγησης των Τμημάτων / Γραφείων του Δήμου Τρίπολης από τους δημότες μέσω της Διαδικτυακής Πύλης
- Η Ενεργή συμμετοχή των πολιτών στα κοινά του Δήμου μέσω τη συμμετοχή στις επιτροπές από το Ν Καλλικράτη

Αντίστοιχα, οι κίνδυνοι για το Δήμο είναι:

- Οι Αρνητικές Επιπτώσεις από την λειτουργία ΒΙ.ΠΕ κοντά στο κέντρο της πόλης
- Η Εγκατάλειψη των μικρότερων ΔΕ του Δήμου και μετεγκατάσταση των κατοίκων στη ΔΕ Τρίπολης ή/και προς μεγαλύτερα αστικά κέντρα
- Η Γήρανση πληθυσμού

- Οι περιβαλλοντικοί κίνδυνοι και φυσικές, καταστροφές (πυρκαγιές, πλημμύρες, κτλ)
- Ο κίνδυνος υπεράντησης υδροφόρου ορίζοντα
- Η Αύξηση της ανεργίας
- Η αύξηση αριθμού άπορων οικογενειών
- Η Περιορισμένη ανάπτυξη εθελοντισμού σε θέματα κοινωνικής πρόνοιας, πολιτισμού και προστασίας περιβάλλοντος (Δήμος Τρίπολης, 2015).

Την παρούσα χρονική στιγμή στην Τρίπολη, οι δύο αρμόδιοι αντιδήμαρχοι για τα θέματα αρμοδιοτήτων σχετικά με την ποιότητα ζωής και την εύρυθμη λειτουργία των οικισμών και των πόλεων είναι:

α) Ο αντιδήμαρχος κ. Σταματόπουλος Δημήτριος της Δ/σης Τοπικής Οικονομικής πλην του Τμήματος Απασχόλησης και Τουρισμού, υπεύθυνος για όλες τις αρμοδιότητες του Τμήματος Αγροτικής Παραγωγής (Τομέας φυτικής παραγωγής – Τομέας Ζωϊκής Παραγωγής – Γραφείο Γεωργικής Ανάπτυξης) και όλες τις αρμοδιότητες του Τμήματος Αδειοδοτήσεων και Ρύθμισης Εμπορικών Δραστηριοτήτων, Προστασία Καταναλωτή, Χορήγηση Αδειών Εμπορικών και Γενικών Επιχειρηματικών Δραστηριοτήτων. Επίσης, είναι αρμόδιος σε θέματα διαχείρισης αδέσποτων ζώων (περισυλλογή, δημιουργία και λειτουργία καταφυγίων κλπ) και Σε θέματα Τοπικών Οργανισμών Εγγείων Βελτιώσεων (Τ.Ο.Ε.Β.)

Με τον αντιδήμαρχο κ. Σταματόπουλο, πραγματοποιήθηκε και μία σύντομη συνάντηση και του υποβάλλαμε μερικές ερωτήσεις σχετικά με το σημαντικότερο πρόβλημα που φαίνεται να απασχολεί τους δημότες της Τρίπολης αυτόν τον καιρό.

β) Ο αντιδήμαρχος κ. Παπαδημητρίου Σωτήριος υπεύθυνος για τις αρμοδιότητες της Δ/σης Περιβάλλοντος, Πρασίνου και Καθαριότητας

1. Σε θέματα Προστασίας και αναβάθμισης Περιβάλλοντος.
2. Σε θέματα Καθαριότητας και Αποκομιδής απορριμμάτων.
3. Σε θέματα Πολιτικής Προστασίας και το συντονισμό των δράσεων για την πρόληψη, αντιμετώπιση και αποκατάσταση καταστροφών (άρθρο 13 παρ. α .4 του Ο.Ε.Υ)
4. Σε θέματα διαχείρισης και συντήρησης οχημάτων (άρθρο 13 παρ. γ του Ο.Ε.Υ)
5. Σε θέματα ειδικών συνεργειών, ανάπτυξης και συντήρησης πρασίνου (άρθρο 13 παρ. δ. του Ο.Ε.Υ)

6. Σε θέματα προώθησης εξοικονόμησης ενέργειας στις κινητές και ακίνητες εγκαταστάσεις του Δήμου (άρθρο 13 παρ. α.5 του Ο.Ε.Υ).
7. Σε θέματα του Τμήματος Συνεργειών (άρθρο 17 παρ.ε του Ο.Ε.Υ).
8. Σε θέματα συντήρησης και καθαριότητας ρεμάτων.
9. Την υπογραφή των υπηρεσιακών εγγράφων, αδειών και αποφάσεων που εκδίδονται από τις αντίστοιχες υπηρεσίες, πλην αυτών που έχω διατηρήσει και αυτών που έχω παραχωρήσει στο Γενικό Γραμματέα, στους προϊσταμένους των Υπηρεσιών και πλην αυτών που θα παραχωρήσω στους εντεταλμένους Δημοτικούς Συμβούλους.

Ο Αντιδήμαρχος Παπαδημητρίου Σωτήριος είναι και Πρόεδρος της Επιτροπής Ποιότητας Ζωής, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 74 του Ν.3852/2010.

ΜΕΡΟΣ Β΄ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

5. ΤΟ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ - ΜΕΘΟΔΟΙ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ

5.1 Η σημασία μελέτης του ζητήματος

Η παρούσα ερευνητική μελέτη προσεγγίζει μερικά μόνο από τα ζητήματα που σχετίζονται με την αρμοδιότητα του δήμου αναφορικά με την Ποιότητα ζωής και την εύρυθμη λειτουργία της πόλης της Τρίπολης και των οικισμών της. Οποιαδήποτε ερευνητική προσέγγιση στις απόψεις και θέσεις πολιτών και κατοίκων μίας πόλης σχετικά με θέματα της καθημερινότητάς τους και της ποιότητας της ζωής τους κρίνεται ιδιαίτερα χρήσιμη στην επιστημονική κοινότητα. Τέτοιες μελέτες έχουν ως στόχο να αναγνωριστούν τα προβλήματα και οι δυστοκίες στη λειτουργία συγκεκριμένων αρμοδιοτήτων του δήμου και να εξευρεθούν λύσεις που θα επιδράσουν θετικά στη ζωή των πολιτών.

Η έρευνα ζητάει την άποψη από τον πολίτη - κάτοικο της πόλης της Τρίπολης Αρκαδίας που έχει εικόνα της ζωής της και των προβλημάτων της. Σκοπός της έρευνας είναι να καταγραφούν ποια είναι τα σημαντικότερα προβλήματα που κατά τη γνώμη τους αντιμετωπίζουν, ζώντας στην πόλη της Τρίπολης. Καταγράφει όμως και τη θέση του δήμου πάνω στα σοβαρότερα προβλήματα που προκύπτουν από την έρευνα αυτή. Στόχοι της έρευνας αποτελούν και η προσέγγιση των αιτιών και των πιθανών τρόπων επίλυσης των σημαντικότερων προβλημάτων.

5.2 Σκοπός και στόχοι της έρευνας

Σκοπός της παρούσας ερευνητικής μελέτης είναι να διερευνηθεί ο βαθμός ικανοποίησης των πολιτών της Τρίπολης σχετικά με την ποιότητα ζωής τους, στην πόλη τους. Για να επιτευχθεί ο γενικός αυτός σκοπός, θεωρείται απαραίτητο να τεθούν οι παρακάτω στόχοι, που αφορούν στη διερεύνηση και καταγραφή της αξιολόγησης των δημοτών της πόλης της Τρίπολης σχετικά με:

- Τους χώρους αναψυχής και πρασίνου

- Τους χώρους στάθμευσης
- Τους Πεζόδρομους και τις μονοδρομήσεις
- Τη λειτουργία και την επιλογή των χώρων των λαϊκών αγορών
- Τον υγειονομικό έλεγχο των καταστημάτων
- Την περισυλλογή και τη μέριμνα για τα αδέσποτα ζώα
- Την Καθαριότητα και υγιεινή
- Τη Σήμανση και τον ηλεκτροφωτισμός
- Την Αρχιτεκτονική-αισθητική κτηρίων
- Την πολιτιστική ανάπτυξη των πόλεων
- Την Αστική συγκοινωνία στην πόλη

Στόχος της έρευνας είναι ακόμα να διερευνηθεί ποιο κρίνεται από τους συμμετέχοντες στην έρευνα, ως το σοβαρότερο πρόβλημα στην πόλη, την παρούσα χρονική στιγμή, ποιες είναι οι αιτίες, τι έχει γίνει και τι πρόκειται να γίνει για το πρόβλημα αυτό.

5.3 Ερευνητικά ερωτήματα

Τα ερωτήματα σχετίζονται με τις διαφοροποιήσεις στις απαντήσεις των πολιτών για το βαθμό ικανοποίησης σχετικά με την ποιότητα ζωής στην πόλη όπου ζουν. Έτσι λοιπόν, θα εξετάσουμε δύο ερευνητικά ερωτήματα

1ο ερώτημα: Διαφοροποιεί ο παράγοντας «φύλο» την άποψη του πολίτη για το βαθμό ικανοποίησης σχετικά με την ποιότητα της ζωής στην πόλη και αν ναι σε ποιο τομέα;

2ο ερώτημα: Ο παράγοντας "ηλικία" παίζει κάποιο ρόλο στη διαφοροποίηση των απαντήσεων σχετικά με το βαθμό ικανοποίησης των δημοτών για την ποιότητα ζωής στην πόλη τους; Τρεις είναι οι ηλικιακές ομάδες των δημοτών που συμμετέχουν στην έρευνά μας με επαρκή εκπροσώπηση για καθεμία απ' αυτές. Και σε αυτήν την περίπτωση δίνουμε ιδιαίτερη σημασία στις μεταβλητές όπου διαπιστώνεται στατιστικά

σημαντική διαφοροποίηση, ή εξαιρετικά σημαντική διαφοροποίηση στους μέσους όρους των υποομάδων.

5.4 Εργαλεία συλλογής δεδομένων

Στην πρώτη σελίδα του τρισέλιδου ερωτηματολογίου γίνεται ειδική αναφορά για το σκοπό της έρευνας και για την ανωνυμία του ερωτηματολογίου. Το ζήτημα της ανωνυμίας υποστηρίχθηκε και προφορικά από τον διενεργούντα την έρευνα προς κάθε έναν συμμετέχοντα σε αυτήν.

Οι τομείς τους οποίους το ερωτηματολόγιο διερευνά, αφορά στους σημαντικότερους τομείς που αφορούν στην άσκηση από το δήμο της αρμοδιότητας "Ποιότητα ζωής και εύρυθμη λειτουργία των πόλεων και των οικισμών". Η συλλογή των στοιχείων πραγματοποιήθηκε μέσω του αυτό-συμπληρούμενου ερωτηματολογίου που μοιράστηκε στο δείγμα της έρευνας. Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από 5 κλειστές ερωτήσεις που αφορούν σε προσωπικά στοιχεία των ερωτώμενων, σχετικά με το φύλο, την ηλικία, το χρονικό διάστημα που ζουν στην πόλη της Τρίπολης, το μορφωτικό τους επίπεδο και την τωρινή τους απασχόληση. Στη συνέχεια στο κυρίως ερωτηματολόγιο, μέσα από μία τετράβαθμη ποσοτική κλίμακα Likert, ζητείται η αξιολόγησή από τους δημότες το πόσο ικανοποιημένοι είναι σε σχέση με 11 ζητήματα που σχετίζονται με τη συγκεκριμένη αρμοδιότητα του δήμου. Τα 11 αυτά ζητήματα άπτονται της καθημερινότητας του πολίτη και επηρεάζουν σε σημαντικό βαθμό τη ζωή του. Αυτά είναι οι χώροι αναψυχής και πρασίνου, οι επάρκεια των χώρων στάθμευσης και ο επαρκής έλεγχος στάθμευσης των αυτοκινήτων, η ύπαρξη πεζοδρόμων και μετακινήσεων, οι χώροι και η λειτουργία των λαϊκών αγορών, ο υγειονομικός έλεγχος των καταστημάτων και των επιχειρήσεων, η περισυλλογή και η μέριμνα για τα αδέσποτα ζώα, η σωστή σήμανση και ο επαρκής ηλεκτροφωτισμός δημοσίων δρόμων και κοινόχρηστων χώρων, η αρχιτεκτονική και αισθητική φυσιογνωμία των κτηρίων, καθώς και η πολιτιστική ανάπτυξη της πόλης. Επίσης, υπήρχε μία ακόμη επιλογή προκειμένου να εκθέσουν οι πολίτες το βαθμό ικανοποίησής τους που δεν συμπεριλαμβάνεται στη συγκεκριμένη αρμοδιότητα, αλλά σε αυτή του περιβάλλοντος, που είναι η καθαριότητα της πόλης και η τήρηση των κανόνων υγιεινής. Τοποθετήθηκε στο ερωτηματολόγιο μας και συμπεριλήφθηκε στην έρευνα, επειδή το ζήτημα της καθαριότητας ενός δήμου αποτελεί βασική παράμετρος ποιότητας ζωής στην πόλη, αλλά και για να εξετάσουμε

που την προσδιορίζουν οι δημότες της Τρίπολης σε σχέση με τα υπόλοιπα ζητήματα της υπό έρευνας αρμοδιότητας του δήμου. Τέλος, στην επόμενη και τελευταία ερώτηση ζητήθηκε να καταγράψουν τα δύο κατά την άποψή τους, σημαντικότερα προβλήματα, από τα προαναφερόμενα ζητήματα, που αντιμετωπίζουν στην πόλη που ζουν.

Στη συνέχεια πραγματοποιήθηκε και μία συνάντηση με ένα αρμόδιο αντιδήμαρχο όπου με το ερευνητικό εργαλείο της συνέντευξης επιχειρείται η εκμείωση εμπειριών, συναισθημάτων απόψεων και νοημάτων, σχετικά με ένα σοβαρό πρόβλημα που κρίνεται από τους πολίτες της Τρίπολης, ότι χρήζει άμεσης αντιμετώπισης,. Ο τύπος ποιοτικής συνέντευξης που προτιμάται είναι η ημιδομημένη συνέντευξη, καθώς αυτός χαρακτηρίζεται από ένα φάσμα προκαθορισμένων ερωτήσεων, οι οποίες όμως παρέχουν τη δυνατότητα ευελιξίας στο σύνολο της διεξαγωγής της συνέντευξης ως προς την ροή των ερωτήσεων προσαρμόζοντας το πλαίσιο της συνέντευξης στον εκάστοτε συνεντευξιζόμενο (Ιωσηφίδης 2003). Ο αρμόδιος αντιδήμαρχος έδειξε προθυμία να μας μιλήσει και η συνάντηση πραγματοποιήθηκε στο γραφείο του στο χώρο του Δημαρχείου, κατόπιν προγραμματισμένου ραντεβού, τον Ιανουάριο του 2018. Του εκθέσαμε το πρόβλημα όπως προέκυψε από την έρευνα μας και του ζητήσαμε να εξηγήσει τα αίτια του φαινομένου, τις ενέργειες που έχουν γίνει και πως μπορεί να επιλυθεί το πρόβλημα

5.5 Πληθυσμός και δείγμα της έρευνας

Η έρευνα που σχεδιάστηκε και υλοποιήθηκε ανήκει στην κατηγορία των εμπειρικών ερευνών, με στόχο τη συλλογή πληροφοριών, σχετικά με θέμα βαθμού ικανοποίησης ζητημάτων που απασχολούν τους δημότες στην πόλη στην οποία ζουν. Ο προς εξέταση πληθυσμός της παρούσας έρευνας, ορίστηκε βάσει δύο από τις συχνότερα χρησιμοποιούμενες δειγματοληπτικές μονάδες, της γεωγραφικής διαίρεσης και των κοινωνικών ομάδων (Κιόχος, 1997). Ακολουθώντας την παραπάνω μορφή δειγματοληπτικού πλαισίου, ορίστηκε ο προς εξέταση, πληθυσμός της έρευνας, ως το σύνολο των διαμενόντων μονίμως εντός των ορίων του δήμου Τρίπολης και κυρίως της δημοτικής ενότητας Τρίπολης.

Τελικά, η έρευνα υλοποιήθηκε σε ένα μικρό δείγμα πολιτών και συλλέχθηκαν 58 ερωτηματολόγια. 2 επιπλέον ερωτηματολόγια απορρίφθηκαν, καθώς κρίθηκε ότι είναι συμπληρωμένα ανεπαρκώς.

Η ημιδομημένη συνέντευξη πραγματοποιήθηκε στο δημαρχείο Τρίπολης με τον καθ' ύλην αρμόδιο για θέματα Τοπικής Οικονομίας αντιδήμαρχο κ. Σταματόπουλο Δημήτριο.

5.6 Έλεγχος αξιοπιστίας του ερευνητικού εργαλείου του ερωτηματολογίου

Κυρίαρχο πλαίσιο του ερωτηματολογίου αποτελούν τα 11 ερωτήματα σχετικά με αρμοδιότητες του δήμου που εντάσσονται στο αυτόνομο τομέα της «Ποιότητας ζωής και εύρυθμη λειτουργία των πόλεων και των οικισμών». Για το σύνολο των 11 αυτών ερωτήσεων καλύτερος τρόπος ελέγχου αξιοπιστίας της εσωτερικής συνέπειας των ερωτήσεων αυτών του ερωτηματολογίου, είναι ο δείκτης Cronbach's alpha. Ο συντελεστής αυτός μετράει την εσωτερική συνέπεια και συνοχή των μεταβλητών ενός ερωτηματολογίου και κυμαίνεται από την τιμή 0 σύμφωνα με την οποία το ερωτηματολόγιο ως εργαλείο μέτρησης δεν είναι αξιόπιστο, μέχρι την τιμή 1.0 που δείχνει ότι διαθέτει τη μέγιστη αξιοπιστία. Όσο ο συντελεστής συσχέτισης προσεγγίζει την τιμή 1.0, τόσο μεγαλύτερη αξιοπιστία θεωρείται ότι διαθέτει ένα όργανο μέτρησης και ως αποδεκτό επίπεδο αξιοπιστίας θεωρείται ο συντελεστής συσχέτισης ≥ 0.70 (Ουζούνη & Νακάκης, 2011). Στον πίνακα 2 λοιπόν καταγράφεται ο υψηλός βαθμός αξιοπιστίας 0,77 των μεταβλητών του κυρίως ερωτηματολογίου μας

Πίνακας 2: Συντελεστής αξιοπιστίας Cronbach's Alpha, για τις 11 μεταβλητές του κυρίως ερωτηματολογίου, από 58 πλήρεις απαντήσεις

ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΩΝ				
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ	ΠΛΗΘΟΣ	%	Cronbach's Alpha	ΠΛΗΘΟΣ ΜΕΤΑΒΛΗΤΩΝ
ΕΓΚΥΡΑ	58	100	0,774	11
ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΗΚΑΝ	0	0		
ΣΥΝΟΛΟ	58	100,0		

5.7 Μεθοδολογία Στατιστικής ανάλυσης

Το ερωτηματολόγιο διαμορφώθηκε με τέτοιον τρόπο ώστε να δίνεται η δυνατότητα λήψης ποιοτικών στοιχείων ονομαστικού τύπου (nominal) για τα δεδομένα των προσωπικών στοιχείων των συμμετεχόντων στην έρευνα. Οι 11 επόμενες ερωτήσεις, λαμβάνουν σειριακές ή διατάξιμες (ordinal) τιμές. Υποδηλώνουν δηλαδή, οι διατάξιμες τιμές, μια σειρά και μία ιεράρχηση, μέσω μίας 4βαθμης τακτικής κλίμακας που δηλώνει ποσότητα. Για την ανάλυση των ποιοτικών στοιχείων (δημογραφικά στοιχεία) υπολογίστηκαν η απόλυτη και σχετική κατανομή συχνοτήτων των απαντήσεων, ενώ για τις ποσοτικές και διατάξιμες μεταβλητές διερευνήθηκαν επίσης ο μέσος όρος (mean), η τιμή γύρω από την οποία βρίσκονται συγκεντρωμένες οι τιμές του δείγματος, και η τυπική απόκλιση (Std deviation) που εκφράζει την απόκλιση των μετρήσεων από τη μέση τιμή (Νικήτα, 2012). Για την τελευταία ερώτηση όπου δηλώθηκαν τα 2 σημαντικότερα προβλήματα, κατά τη γνώμη των συμμετεχόντων στην έρευνα, χρησιμοποιήθηκε η απόλυτη κατανομή και το ποσοστό για κάθε μία επιλογή.

Για τη σύγκριση των μέσων όρων μίας αριθμητικής μεταβλητής μεταξύ δύο ομάδων όπως για το φύλο, ανδρών και γυναικών, εφαρμόστηκε ο παραμετρικός έλεγχος student t-τεστ. Ο έλεγχος της ομοιογένειας της διασποράς μεταξύ των συγκρινόμενων δειγμάτων γίνεται με το Levene test. Αν η F -τιμή του Levene test είναι στατιστικώς σημαντική («Sig.» < ,050), τότε τα δείγματα μας είναι ανομοιογενή. Στην αντίθετη περίπτωση, διασφαλίζεται η ομοιογένεια των διακυμάνσεων (Παυλόπουλος, 2006). Ομοίως, αν ο δείκτης στατιστικής σημαντικότητας του δείκτη t-test είναι <0,050, τότε προκύπτει στατιστικώς σημαντική διαφοροποίηση μεταξύ των απαντήσεων των δύο υπό διερεύνηση ομάδων.

Η ανάλυση διακύμανσης (ANOVA - Analysis of Variance,) χρησιμοποιείται για τον έλεγχο της στατιστικής σημαντικότητας των διαφορών των μέσων όρων περισσότερων από δύο ομάδων. Στην περίπτωση του παρόντος ερωτηματολογίου, για την ανεξάρτητη μεταβλητή της ηλικίας του πολίτη, που διακρίνεται σε 3 κατηγορίες (έως 29 ετών, 30-45 ετών και άνω των 45), χρησιμοποιήθηκε η Ανάλυση Διακύμανσης Μονής κατεύθυνσης (One Way Anova).

Οι στατιστικές επεξεργασίες των δεδομένων πραγματοποιήθηκαν με το στατιστικό λογισμικό πακέτο, SPSS, έκδοση 23.

6. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

6.1 Δημογραφικά στοιχεία και χαρακτηριστικά του δείγματος

Τα ερωτηματολόγια που συλλέχτηκαν και συμπεριλαμβάνονται στην έρευνα είναι 58. Τα προσωπικά στοιχεία που ζητήθηκαν να συμπληρώσουν οι συμμετέχοντες, είναι το φύλο, η ηλικία, το χρονικό διάστημα που ζουν στην Τρίπολη, το μορφωτικό τους επίπεδο και η απασχόλησή που ασκούν την παρούσα χρονική στιγμή. Στο δείγμα μας υπάρχει ισορροπία μεταξύ ανδρών και γυναικών καθώς 32 άνδρες με ποσοστό 55,2% και 26 γυναίκες και ποσοστό 44,8% συμμετέχουν στην έρευνα

Πίνακας 3: Συχνότητα και ποσοστό του Φύλου των δημοτών

ΦΥΛΟ	Συχνότητα (N)	Ποσοστό (%)
ΑΝΔΡΑΣ	32	55,2
ΓΥΝΑΙΚΑ	26	44,8
ΣΥΝΟΛΟ	58	100,0

Όπως παρατηρούμε στον επόμενο Πίνακα 3, στην έρευνά μας συμμετέχουν άτομα από όλες τις ηλικιακές ομάδες. Μεγαλύτερος αριθμός συμμετεχόντων προέρχεται από την ηλικιακή ομάδα των 18-29 ετών με 23 άτομα και ποσοστό 39,7%. Τα άτομα ηλικίας 30-45 ετών είναι 18 και ποσοστό 31%, ενώ οι 17 συμμετέχοντες άνω των 45 ετών, αποτελούν το 29,3% του δείγματός μας .

Πίνακας 4: Ηλικιακές κατηγορίες πολιτών

ΗΛΙΚΙΑ	N	%
18 - 29 ετών	23	39,7
30-45	18	31
Άνω των 45	17	29,3
ΣΥΝΟΛΟ	58	100,0

Το μεγαλύτερο δείγμα της έρευνας ζει για πάνω από 15 χρόνια στην πόλη της Τρίπολης, ενώ αρκετά άτομα από το δείγμα μας διαμένουν στην πόλη της Τρίπολης, 5-15 χρόνια. Μικρό δείγμα 5 ατόμων διαμένει μικρότερο χρονικό διάστημα στην πρωτεύουσα της Αρκαδίας

Πίνακας 5: Συχνότητα και ποσοστό πολιτών ανά χρονικό διάστημα παραμονής στην Τρίπολη

Χρονικό διάστημα παραμονής στην Τρίπολη	N	%
>5 χρόνια	5	8,6
5-15 χρόνια	22	37,9
<15 έτη	31	53,4
ΣΥΝΟΛΟ	58	100,0

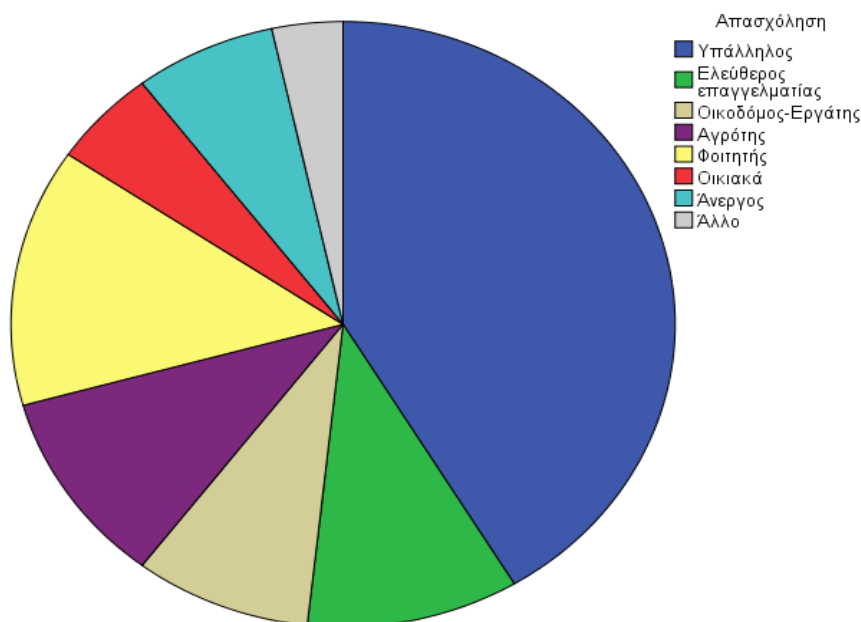
Το μορφωτικό επίπεδο δημοτών που συμμετέχουν στην έρευνα παρουσιάζεται στον πίνακα 10 με τους αποφοίτους της β'θμιας εκπαίδευσης να αποτελούν την πολυπληθέστερη ομάδα.

Πίνακας 6: Συχνότητα και ποσοστό πολιτών ανά μορφωτικό επίπεδο

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	N	%
Απόφοιτος δημοτικού ή υποχρεωτικής εκπαίδευσης	15	25,9
Απόφοιτος β'θμιας εκπαίδευσης	20	34,5
Απόφοιτος ΑΕΙ-ΤΕΙ	16	27,6
Κάτοχος μεταπτυχιακού-διδακτορικού	7	12,1
ΣΥΝΟΛΟ	58	100,0

Τέλος, η πλειοψηφία του δείγματός μας ασκεί υπαλληλικά καθήκοντα σε επιχειρήσεις και συγκεκριμένα 24 άτομα και ποσοστό 41,4%. 8 άτομα και ποσοστό 13,8% είναι φοιτητές. Ακολουθούν οι αγρότες και οι ελεύθεροι επαγγελματίες που είναι

από 6 στο δείγμα μας (10,3%), 5 είναι οικοδόμοι-εργάτες (ποσοστό 8,6%), και 4 είναι άνεργοι (6,9%). 3 άτομα και ποσοστό 5,2% ασχολούνται με τα οικιακά του σπιτιού και 2 άτομα (3,4%) δηλώνουν άλλη απασχόληση. Αναλυτικά τα ποσοστά ανά απασχόληση παρουσιάζονται στο επόμενο διάγραμμα.

Διάγραμμα 2: Ποσοστά ανά απασχόληση των πολιτών

6.2 Βαθμός ικανοποίησης των πολιτών σχετικά με ζητήματα της πόλης

Οι συμμετέχοντες στην έρευνα είχαν να επιλέξουν μέσα από μία τετράβαθμη κλίμακα με τις επιλογές «Καθόλου», «Λίγο», «Αρκετά» και «Πολύ», ώστε να διατυπώσουν την άποψή τους για το πόσο ικανοποιημένοι είναι σχετικά με 11 ζητήματα που σχετίζονται κυρίως με τη δραστηριότητα του δήμου «Ποιότητα ζωής και εύρυθμη λειτουργία των πόλεων και των οικισμών. Στον επόμενο εξαιρετικά ενδιαφέροντα πίνακα αποτυπώνονται οι απόψεις τους μέσα από το αριθμητικό δεδομένου του μέσου όρου, αλλά και της τυπικής απόκλισης, για κάθε μία από τις 11 μεταβλητές. Λαμβάνοντας οι μεταβλητές τιμές μεταξύ του 1 για το «Καθόλου» και το 4 για το «Πολύ», ο μέσος

όρος, των απαντήσεων μπορεί να κυμανθεί μεταξύ αυτού του διαστήματος. Όσο πιο ψηλός αριθμητικά είναι ο μέσος όρος τόσο αυξάνεται ο βαθμός ικανοποίησης για κάθε ερευνώμενη μεταβλητή και ανάλογα όσο πιο χαμηλός, τόσο μειώνεται. Αντίστοιχα, όσο μεγαλύτερος είναι και ο αριθμός της τυπικής απόκλισης, τόσο μεγαλύτερη είναι και η διακύμανση και διασπορά των τιμών από το μέσο όρο. Αποτελεί δηλαδή δευτερεύον στοιχείο η καταγραφή ποσοστών για την κάθε επιλογή του «Καθόλου», «Λίγο», «Αρκετά» και «Πολύ», καθώς ο μέσος όρος αποτυπώνει την προτίμηση του συνόλου των συμμετεχόντων.

Πίνακας 7: Μέσος όρος και τυπική απόκλιση των απαντήσεων που αφορούν στο βαθμό ικανοποίησης των πολιτών σε σχέση με συγκεκριμένα ζητήματα αρμοδιότητας του δήμου

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ	N	M.O.	Τυπική απόκλιση
Χώροι αναψυχής και πρασίνου	58	2,12	,774
Χώροι στάθμευσης	58	1,62	,644
Πεζόδρομοι και μονοδρομήσεις	58	2,86	,736
Λειτουργία και χώροι λαϊκών αγορών	58	3,09	,708
Υγειονομικός έλεγχος καταστημάτων	58	2,64	,742
Περισυλλογή-μέριμνα για αδέσποτα ζώα	58	1,28	,555
Καθαριότητα και υγιεινή	58	2,24	,709
Σήμανση και ηλεκτροφωτισμός	58	2,66	,715
Αρχιτεκτονική-αισθητική κτηρίων	58	2,02	,868
Πολιτιστική ανάπτυξη	58	2,31	,777
Αστική συγκοινωνία	58	2,43	,652

Όπως προκύπτει από τον παραπάνω πίνακα, για το πόσο ικανοποιημένοι είναι οι πολίτες σχετικά με ζητήματα που αφορούν στη ζωή τους στην πόλη της Τρίπολης, είναι ξεκάθαρο πως οι δύο μεταβλητές της περισυλλογής και μέριμνας για τα αδέσποτα ζώα και το ζήτημα των χώρων στάθμευσης και του ελέγχου αυτών, είναι τα πιο προβληματικά ζητήματα με το μέσο όρο τους να κυμαίνεται κάτω από το «λίγο» στο βαθμό ικανοποίησης (1,28 και 1,62 αντίστοιχα). Θα λέγαμε λοιπόν, πως για τις δύο αυτές

παραμέτρους της ζωής στην πόλη υπάρχει έντονη δυσαρέσκεια. Επίσης, μπορούμε να πούμε πως οι αντιλήψεις δεν είναι πολύ καλύτερες και για τα ζητήματα της αρχιτεκτονικής – αισθητικής των κτηρίων (Μ.Ο: 2,02), της επάρκειας των χώρων αναψυχής και πρασίνου (Μ.Ο: 2,12), της υγιεινής και της καθαριότητας (Μ.Ο: 2,24) και της πολιτιστικής ανάπτυξης (Μ.Ο: 2,31). Για τα ζητήματα αυτά αν και είναι λίγο καλύτερες οι αντιλήψεις, ο βαθμός ικανοποίησης είναι πολύ εγγύτερα στο «Λίγο».

Στο αμέσως επόμενο επίπεδο βαθμού ικανοποίησης, μεταξύ του λίγο και του αρκετά, θα λέγαμε πως τοποθετούν οι πολίτες τα ζητήματα της αστικής συγκοινωνίας με το μέσο όρο στο 2,43, τον υγειονομικό έλεγχο των καταστημάτων και των επιχειρήσεων στο 2,64 και την σωστή σήμανση και τον επαρκή ηλεκτροφωτισμό δημόσιων δρόμων και κοινόχρηστων χώρων στο 2,66.

Τέλος θετική είναι η άποψη των πολιτών και αρκετά ικανοποιημένοι από την ύπαρξη πεζοδρόμων και μονοδρομήσεων στην πόλη (Μ.Ο 2,86) και τους χώρους και τη λειτουργία των λαϊκών αγορών, τη μοναδική παράμετρο που ξεπερνά το αρκετά ο βαθμός ικανοποίησης (3,09). Οι μεγαλύτερες τυπικές αποκλίσεις και μεγαλύτερες διαφοροποιήσεις από το μέσο όρο παρατηρούνται στα υποκειμενικά θέματα της αρχιτεκτονικής – αισθητικής των κτηρίων (,868), της πολιτιστικής ανάπτυξης (,777) καθώς και στην επάρκεια των χώρων αναψυχής και πρασίνου (,774).

6.3 Τα σημαντικότερα προβλήματα στην Τρίπολη

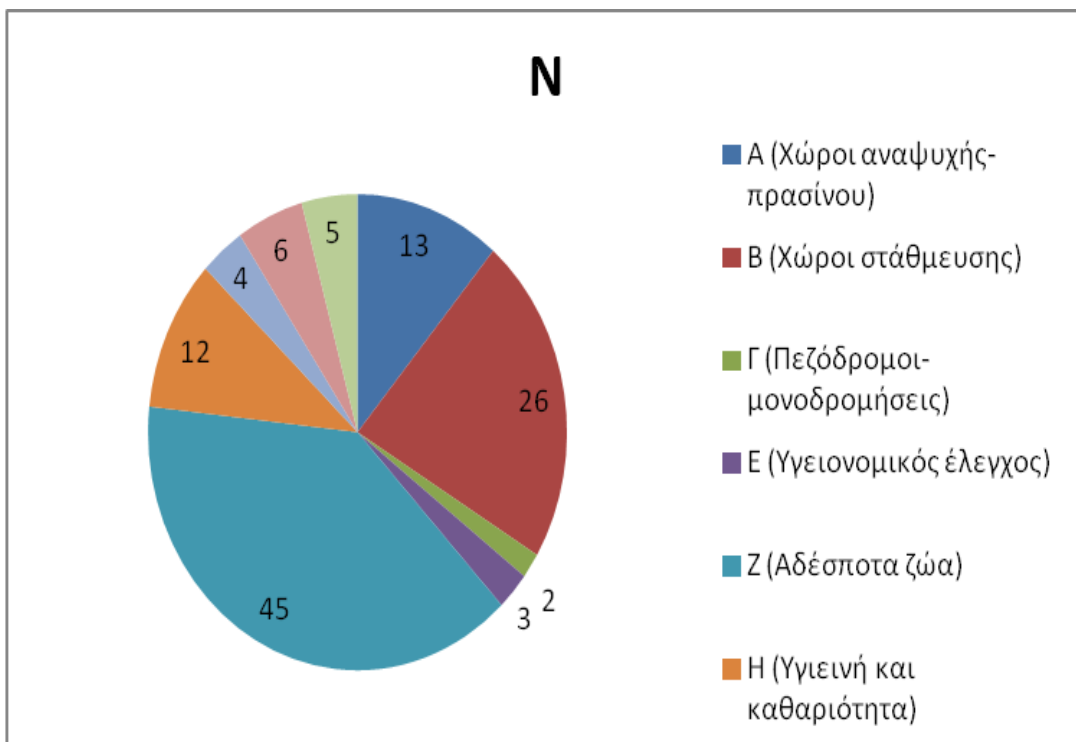
Στην τελευταία ερώτηση του ερωτηματολογίου ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες στην έρευνα να καταγράψουν το 1 ή και 2 πιο σημαντικά και μεγαλύτερα προβλήματα κατά τη γνώμη τους από τα 11 ζητήματα που αξιολόγησαν στην προηγούμενη ερώτηση. Όλοι οι συμμετέχοντες κατέγραψαν, γράφοντας μόνο το γράμμα (Α, Β, Γ κλπ) που αντιστοιχεί στο συγκεκριμένο ζήτημα και όλοι σημείωσαν 2 ζητήματα-προβλήματα. Η σειρά των δύο απαντήσεών τους δεν έχει ιεραρχική αξία και για το λόγο αυτό θεωρούνται εξίσου σημαντικές και οι δύο απαντήσεις τους. Παρόλα αυτά στους επόμενους δύο πίνακες καταγράφονται οι απαντήσεις των πολιτών όπως οι ίδιοι τις κατέγραψαν.

Πίνακας 8: Συχνότητα και ποσοστό των απαντήσεων των συμμετεχόντων στην έρευνα για το ποιο κρίνουν ως ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα στην πόλη τους, αναφέροντάς το πρώτο

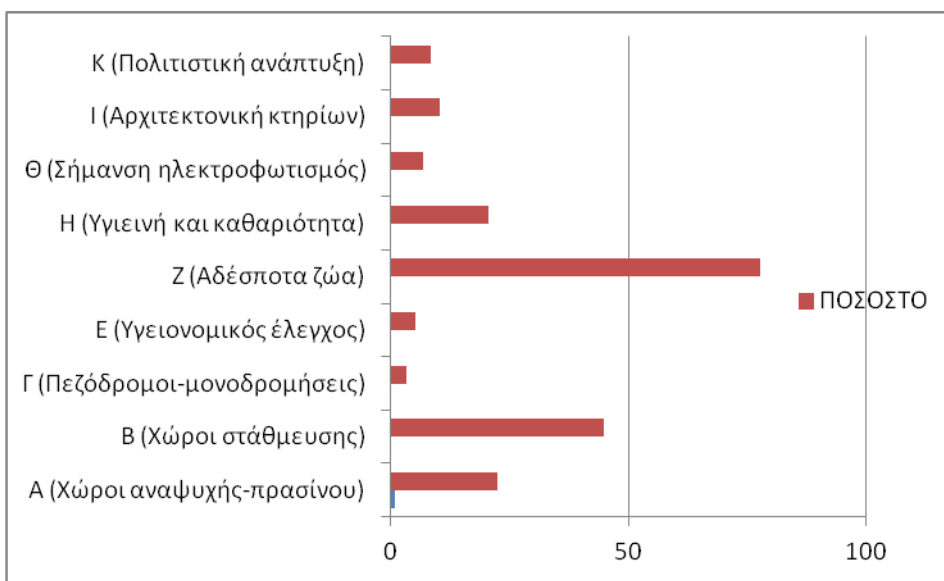
Σημαντικότερο πρόβλημα (A)	Συχνότητα (N)	Ποσοστό (%)
A (Χώροι αναψυχής-πρασίνου)	6	10,3
B (Χώροι στάθμευσης και έλεγχός τους)	16	27,6
Γ (Πεζόδρομοι-μονοδρομήσεις)	1	1,7
E (Υγειονομικός έλεγχος καταστημάτων)	1	1,7
Z (Περισυλλογή και μέριμνα για αδέσποτα ζώα)	28	48,3
H (Υγιεινή και καθαριότητα πόλης)	3	5,2
I (Αρχιτεκτονική κτηρίων-κοινόχρηστων χώρων)	3	5,2
ΣΥΝΟΛΟ	58	100,0

Πίνακας 9: Συχνότητα και ποσοστό των απαντήσεων των συμμετεχόντων στην έρευνα για το ποιο κρίνουν ως ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα στην πόλη τους, αναφέροντάς το δεύτερο

Σημαντικότερο πρόβλημα (B)	Συχνότητα (N)	Ποσοστό (%)
A (Χώροι αναψυχής-πρασίνου)	7	12,1
B (Χώροι στάθμευσης και έλεγχός τους)	10	17,2
Γ (Πεζόδρομοι-μονοδρομήσεις)	1	1,7
E (Υγειονομικός έλεγχος καταστημάτων)	2	3,4
Z (Περισυλλογή και μέριμνα για αδέσποτα ζώα)	17	29,3
H (Υγιεινή και καθαριότητα πόλης)	9	15,5
Θ (Σήμανση ηλεκτροφωτισμός)	4	6,9
I (Αρχιτεκτονική κτηρίων-κοινόχρηστων χώρων)	3	5,2
K (Πολιτιστική ανάπτυξη)	5	8,6
ΣΥΝΟΛΟ	58	100,0

Διάγραμμα 3: Συνολικό ποσοστό για κάθε πρόβλημα που αναφέρθηκε από τους πολίτες, ως ένα από τα δύο σημαντικότερα προβλήματα στην πόλη τους.

Διάγραμμα 4: Συνολικό ποσοστό για κάθε πρόβλημα που αναφέρθηκε από τους πολίτες, ως ένα από τα δύο σημαντικότερα προβλήματα στην πόλη τους.

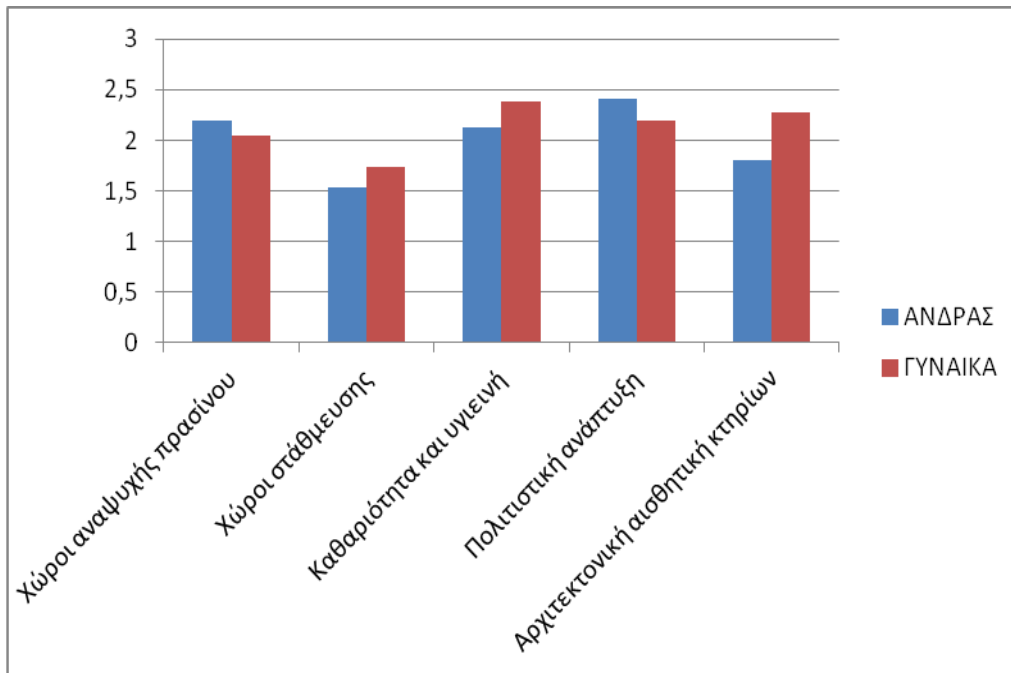
6.4 Αξιολόγηση ερευνητικών ερωτημάτων

6.4.1 Διαφοροποιήσεις ανάλογα το φύλο

Το πρώτο ερευνητικό ερώτημα σχετίζεται με το φύλο των συμμετεχόντων στην έρευνα και τις τυχόν διαφοροποιήσεις στις απαντήσεις τους. Από τον επόμενο πίνακα διαπιστώνεται πως δεν υπάρχουν σημαντικές διαφοροποιήσεις μεταξύ των απαντήσεων ανδρών και γυναικών. Μάλιστα από τον πίνακα 12 του Παρατήματος 1 διαπιστώνουμε πως στατιστικά σημαντική διαφοροποίηση συναντάται μόνο στο ζήτημα της αρχιτεκτονικής και αισθητικής των κτηρίων όπου οι γυναίκες δείχνουν να το αξιολογούν θετικότερα από τους άνδρες. (Sig. 2-tailed: 0.45)

Πίνακας 10: Μέσος όρος και τυπική απόκλιση των απαντήσεων ανά φύλο που αφορούν στο βαθμό ικανοποίησης από ζητήματα σχετικά με την ποιότητα ζωής στην πόλη

	Φύλο	N (Αριθμός)	Mean (Μέσος Όρος.)	Std. Deviation (Τυπική Απόκλιση)
Χώροι αναψυχής και πρασίνου	Άνδρας	32	2,19	,644
	Γυναίκα	26	2,04	,916
Χώροι στάθμευσης	Άνδρας	32	1,53	,567
	Γυναίκα	26	1,73	,724
Πεζόδρομοι & μονοδρομήσεις	Άνδρας	32	2,91	,689
	Γυναίκα	26	2,81	,801
Λαϊκές αγορές	Άνδρας	32	3,06	,759
	Γυναίκα	26	3,12	,653
Υγειονομικός έλεγχος	Άνδρας	32	2,69	,738
	Γυναίκα	26	2,58	,758
Αδέσποτα ζώα	Άνδρας	32	1,25	,508
	Γυναίκα	26	1,31	,618
Καθαριότητα και υγιεινή	Άνδρας	32	2,13	,660
	Γυναίκα	26	2,38	,752
Σήμανση & ηλεκτροφωτισμός	Άνδρας	32	2,72	,729
	Γυναίκα	26	2,58	,703
Αρχιτεκτονική & αισθητική κτηρίων	Άνδρας	32	1,81	,859
	Γυναίκα	26	2,27	,827
Πολιτιστική ανάπτυξη	Άνδρας	32	2,41	,837
	Γυναίκα	26	2,19	,694
Αστική συγκοινωνία	Άνδρας	32	2,38	,751
	Γυναίκα	26	2,50	,510

Διάγραμμα 5: Οι σημαντικότερες διαφοροποιήσεις στις απαντήσεις μεταξύ ανδρών και γυναικών για το βαθμό ικανοποίησης σχετικά με ζητήματα της πόλης

Όπως παρατηρούμε από το τελευταίο διάγραμμα οι άνδρες αξιολογούν θετικότερα από τις γυναίκες την ύπαρξη χώρων αναψυχής και πρασίνου και την πολιτιστική ανάπτυξη, ενώ οι γυναίκες τους χώρους στάθμευσης και τον επαρκή έλεγχο στάθμευσης των αυτοκινήτων, την καθαριότητα και υγιεινή στην πόλη αλλά και την αρχιτεκτονική και αισθητική των κτηρίων.

6.4.2 Διαφοροποιήσεις ανάλογα την ηλικία

Επίσης, όπως συμβαίνει και με το φύλο και η ηλικία δεν φαίνεται να παίζει στατιστικά σημαντικό ρόλο στη διαφοροποίηση των απαντήσεων μεταξύ των τριών ηλικιακών ομάδων

Πίνακας 11: Ανάλυση διακύμανσης ANOVA για την τυχόν ύπαρξη στατιστικά σημαντικής διαφοροποίησης στις απαντήσεις μεταξύ των τριών ηλικιακών ομάδων των πολιτών.

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Χώροι αναψυχής και πρασίνου	Between Groups	1,727	3	,576	,959	,419
	Within Groups	32,428	54	,601		
	Total	34,155	57			
Χώροι στάθμευσης	Between Groups	1,320	3	,440	1,064	,372
	Within Groups	22,335	54	,414		
	Total	23,655	57			
Πεζόδρομοι & μονοδρομήσεις	Between Groups	,802	3	,267	,480	,698
	Within Groups	30,095	54	,557		
	Total	30,897	57			
Λαϊκές αγορές	Between Groups	,762	3	,254	,493	,689
	Within Groups	27,807	54	,515		
	Total	28,569	57			
Υγειονομικός έλεγχος	Between Groups	1,311	3	,437	,785	,508
	Within Groups	30,085	54	,557		
	Total	31,397	57			
Αδέσποτα ζώα	Between Groups	,296	3	,099	,308	,820
	Within Groups	17,290	54	,320		
	Total	17,586	57			
Καθαριότητα και υγιεινή	Between Groups	,359	3	,120	,229	,876
	Within Groups	28,262	54	,523		
	Total	28,621	57			
Σήμανση & ηλεκτροφωτισμός	Between Groups	,689	3	,230	,437	,728
	Within Groups	28,414	54	,526		
	Total	29,103	57			
Αρχιτεκτονική & αισθητική κτηρίων	Between Groups	,955	3	,318	,409	,747
	Within Groups	42,028	54	,778		

	Total	42,983	57			
Πολιτιστική ανάπτυξη	Between Groups	2,273	3	,758	1,273	,293
	Within Groups	32,140	54	,595		
	Total	34,414	57			
Αστική συγκοινωνία	Between Groups	,925	3	,308	,714	,548
	Within Groups	23,299	54	,431		
	Total	24,224	57			
	Within Groups	431,198	54	7,985		
	Total	458,069	57			

Για τη συχνότητα των απαντήσεων ανά φύλο και ηλικία ερωτώμενου, για το ποιο κρίνουν ως σημαντικότερο πρόβλημα στην πόλη τους, καταγράφονται στους πίνακες 13, 14 και 15 του Παραρτήματος 1.

7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Από την έρευνά εξάγονται μερικά κύρια συμπεράσματα που μπορούν να συνοψισθούν στα εξής:

- Για την πλειοψηφία των πολιτών της Τρίπολης τα προβλήματα των αδέσποτων ζώων και της έλλειψης χώρων στάθμευσης αποτελούν τα δύο σοβαρότερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν αυτό το χρονικό διάστημα στην πόλη τους.
- Τα πιο έντονα προβλήματα που καταγράφονται στην έρευνά μας είναι πραγματικά προβλήματα που έχουν προκύψει τα τελευταία χρόνια. Το πρόβλημα των αδέσποτων ζώων στην Τρίπολη είναι μία πραγματικότητα των τελευταίων 5 χρόνων, καθώς σε πολλά σημεία της πόλης, σε κεντρικά σημεία όπως πλατείες, αλλά και σε κάποια περιφερειακά τμήματα της πόλης,

υπάρχουν αγέλες σκύλων που δείχνουν έντονη κινητικότητα. Το φαινόμενο είναι έντονο, και ενώ στην πλειοψηφία τους τα ζώα είναι ήρεμα, υπάρχουν και κάποια μεμονωμένα κρούσματα επιθέσεων σε ανθρώπους. Φαινομενικά πολύ λίγα πράγματα έχουν γίνει από πλευράς δήμου, ενώ αρκετά από τα ζώα φέρουν κολάρο. Βέβαια, η μη μείωσή τους δείχνει και αδυναμία εύρεσης ή υλοποίησης μέριμνας, ή κάποιου σχεδίου για την προστασία ή την περισυλλογή των ζώων αυτών. Βέβαια, η οικονομική κρίση έχει συντελέσει και αυτή στην αύξηση των ζώων καθώς αυξάνεται και η εγκατάλειψή τους από τους ιδιοκτήτες τους. Πέρα από τον πολύ χαμηλό βαθμό ικανοποίησης σχετικά με την αντιμετώπιση του ζητήματος, οι 45 από τους 58 το επιλέγουν ως ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα της πόλης.

- Το δεύτερο πιο έντονο πρόβλημα και χαμηλότερο επίπεδο ικανοποίησης των συμμετεχόντων στην έρευνα, το βιώνουν όλοι όσοι κινούνται με αυτοκίνητο εντός της πόλης. Το πρόβλημα έχει οξυνθεί με την αύξηση των πεζοδρόμων και των μονοδρομήσεων, ενώ και οι δημοτικοί χώροι παρκινγκ κρίνονται εξαιρετικά λίγοι και μικροί. Ενθαρρυντικό είναι το γεγονός πως υπάρχουν κάποια σημεία που μπορεί κάποιος να αφήσει το αυτοκίνητό τους, αλλά σίγουρα θα χρειαστεί να περπατήσει για κάποια λεπτά μέχρι τον προορισμό του.
- Το πρόβλημα της καθαριότητας δεν ανήκει στην αρμοδιότητα της «Ποιότητας ζωής και εύρυθμης λειτουργίας των πόλεων και των οικισμών αλλά στην αρμοδιότητα του Περιβάλλοντος. Παρόλα αυτά, αν δεν υπήρχαν τα προηγούμενα δύο σοβαρότερα προβλήματα αυτό θα ήταν από τα μεγαλύτερα, καθώς 12 από τους 58 το επιλέγουν ως ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα στην πόλη στην οποία ζουν. Αν μάλιστα η έρευνα γινόταν πριν 3-4 χρόνια, όπου υπήρχε για καιρό έντονο το πρόβλημα των σκουπιδιών στην πόλη, πιθανολογούμε πως το πρόβλημα της καθαριότητας θα ήταν κυρίαρχο στις απόψεις του δείγματος της έρευνας. Παρόλα αυτά, για το πρόβλημα των σκουπιδιών, της ανακύκλωσης και εν γένει της υγιεινής και της καθαριότητας στην πόλη δεν έχει βρεθεί ακόμα μόνιμη λύση και ανά καιρούς θα είναι σε έξαρση, όσο παραμένει άλυτο πρόβλημα.
- Τρίτο μετά το πρόβλημα του παρκινγκ και πριν αυτό της καθαριότητας, αποτελεί το ζήτημα των χώρων αναψυχής και πρασίνου. Η αλήθεια είναι ότι

σε σχέση με το παρελθόν το πράσινο έχει μειωθεί ενώ και οι χώροι αναψυχής είναι σχετικά λίγοι, χωρίς όμως να είναι ανύπαρκτοι. Ίσως σε σχέση με άλλες μεγάλες πόλεις, η κατάσταση να μην είναι τόσο απογοητευτική, όμως το ζήτημα θεωρείται κομβικής σημασίας στην ποιότητα ζωής στην πόλη. Είναι φυσικό κάθε πολίτης να θέλει όσο τον δυνατόν περισσότερους, μεγαλύτερους και σύγχρονους χώρους πρασίνου και αναψυχής.

- Πολλά προβλήματα όπως αυτό της περισυλλογής και μέριμνας για τα αδέσποτα ζώα σχετίζονται με τις ασάφειες στη νομοθεσία την επικάλυψη δραστηριοτήτων μεταξύ κεντρικής και τοπικής εξουσίας αλλά και την έλλειψη παράλληλων δομών, ιδιωτικών και μη για την υποστήριξη στην αντιμετώπιση των προβλημάτων. Προβλήματα όπως αυτό που κυριαρχεί στην Τρίπολη με τα αδέσποτα ζώα αποτελούν τοπικά φαινόμενα που αρκετές πόλεις στην Ελλάδα αντιμετωπίζουν, αλλά δεν είναι γενικά προβλήματα. Κατ' αντιστοιχία άλλες πόλεις αντιμετωπίζουν προβλήματα ύδρευσης, τοπικής συγκοινωνίας, ή θέματα ηλεκτροφωτισμού.
- Η ηλικία και το φύλο δεν διαφοροποιεί σημαντικά τις απαντήσεις των πολιτών της Τρίπολης για τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν στην καθημερινή τους ζωή στην πόλη.

8. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Σχετικά με το πρόβλημα της περισυλλογής των αδέσποτων ζώων και μέριμνας για αυτά, που αποτελεί αυτήν την στιγμή το σοβαρότερο πρόβλημα για τους κατοίκους στην πόλη της Τρίπολης, ο αρμόδιος αντιδήμαρχος παραδέχτηκε το μέγεθος του προβλήματος. Θεωρεί μάλιστα πως στο μέλλον το πρόβλημα αυτό θα απασχολεί εκτενέστερα και σοβαρότερα τις τοπικές κοινωνίες. Κατά την άποψη του αντιδημάρχου, το πρόβλημα οφείλεται κατά 90% στην ίδια τη νομοθεσία η οποία δεν προβλέπει με πρακτικές και εφικτές λύσεις την ολική αντιμετώπιση του ζητήματος. Θεωρεί ότι οι ασάφειες και τα κενά στη νομοθεσία εμποδίζουν τις δημοτικές αρχές από μία συνολική αντιμετώπιση του προβλήματος των αδέσποτων ζώων. Εκτός των άλλων δεν υπάρχουν και οι κατάλληλες δομές υποστήριξης μεγάλου αριθμού ζώων. Επίσης, θεωρεί ότι και η

κοινωνικοοικονομική κρίση των τελευταίων ετών έχει συμβάλλει καθοριστικά στην αύξηση των αδέσποτων ζώων στις πόλεις, καθώς πολλοί είναι αυτοί που εγκαταλείπουν τα οικόσιτά τους, μη μπορώντας να τα συντηρήσουν λόγω οικονομικής δυσπραγίας για τη συντήρησή τους. Παρόλα αυτά σύμφωνα με αυτά που υποστήριξε ο κος Σταματόπουλος, η δημοτική αρχή έχει λάβει όλα τα απαραίτητα μέτρα που της επιτρέπει η νομοθεσία, προκειμένου να αντιμετωπίσει το πρόβλημα όπως ο εμβολιασμός και ο αριθμητικός έλεγχος των ζώων, χωρίς όμως να έχουν επιτευχθεί τα αναμενόμενα αποτελέσματα. Παρόλα αυτά οι προσπάθειες συνεχίζονται ώστε να διασφαλιστούν οι συνθήκες υγιεινής στην πόλη, η ασφάλεια των πολιτών από τα ζώα, αλλά και η προσπάθεια να μη θανατωθούν τα αδέσποτα αλλά να βρεθούν ασφαλή καταφύγια για κάποια τουλάχιστον από αυτά.

9. ΤΕΛΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ

Η ιστορία της τοπικής αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα και τα τελευταία νομοθετικά σχέδια δείχνουν μία τάση ισχυροποίησης του α' βαθμού τοπικής αυτοδιοίκησης. Αν και υπήρξε ραγδαία μείωση των δήμων αυτοί φαντάζονται πιο ισχυροί και με ενισχυμένες δραστηριότητες. Γενικά στην Ελλάδα και σε πολλές πόλεις κυριαρχούν τα προβλήματα της έλλειψης θέσεων στάθμευσης, των ελάχιστων χώρων πρασίνου και αναψυχής και της καθαριότητας και διάθεσης των σκουπιδιών. Η αύξηση του πληθυσμού των πόλεων της περιφέρειας, καθώς ερημώνουν τα χωριά, η άναρχη οικιστική ανάπτυξη, αλλά και η έλλειψη ολοκληρωμένης περιβαλλοντικής πολιτικής στην Ελλάδα, η καθυστερημένη χρήση της ανακύκλωσης και η μη εύρεση χώρων κατάλληλων, αποθέτησης των σκουπιδιών επιτείνουν τα ανωτέρω 3 σοβαρότερα προβλήματα των πόλεων.

Από την ανασκόπηση της βιβλιογραφίας και τα σύγχρονα εμπειρικά δεδομένα, προκύπτει πως ο ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης ολοένα και θα αναβαθμίζεται. Η συνθετότητα των προβλημάτων οι νέοι κοινωνικοί κίνδυνοι όπως οι χρόνια άνεργοι, οι νεόπτωχοι και οι άστεγοι, οι αύξηση των μεταναστών και προσφύγων, η αλλαγή του τρόπου ζωής και των αναγκών των σύγχρονων πολιτών βρίσκουν πολύ συχνά την κεντρική εξουσία ανέτοιμη και χωρίς τα κατάλληλα εφόδια ώστε να αντιμετωπίσει τα νέα προβλήματα. Η γραφειοκρατική της σύσταση και η δυσκινησία της, επιτείνουν τα προβλήματα αντιμετώπισης των σύγχρονων αναγκών του πολίτη του σήμερα. Η τοπική

αυτοδιοίκηση αντίθετα, είναι σαφώς πιο ευκίνητη, γνωρίζει πολλές φορές καλύτερα τις τοπικές ιδιαιτερότητες και ανάγκες και λειτουργεί πιο άμεσα και δραστικά. Πολλές φορές καθοδηγεί την κρατική εξουσία σε λύσεις συμβατές και καινοτόμες προκειμένου να αντιμετωπιστεί ολιστικά ένα πρόβλημα.

Στην Ελλάδα του σήμερα είναι απαραίτητη όσο ποτέ μία ισχυρή τοπική αυτοδιοίκηση με συγκεκριμένες αρμοδιότητες οικονομική αυτοτέλεια αλλά και επαρκή έλεγχο νομιμότητας πράξεων. Οι δήμαρχοι χρειάζεται όμως να ξεφύγουν από τον παραδοσιακό τρόπο άσκησης της εξουσίας τους και τη στείρα ικανοποίηση των τοπικών συμφερόντων. Θα πρέπει να υιοθετήσουν μία πιο συνεργατική, με φορείς πολίτες και οργανώσεις, μέθοδο άσκησης εξουσίας, να αξιοποιήσουν τα συγκριτικά πλεονεκτήματα του τόπου τους και να αντιμετωπίσουν με καινοτόμες δράσεις τις αδυναμίες και τους κινδύνους. Στόχος των δημοτικών αρχών θα πρέπει να αποτελεί πάντα η βελτίωση της ποιότητας της ζωής στην πόλη για όλους τους πολίτες με ό,τι αποφάσεις και δράσεις συνεπάγεται κάτι τέτοιο.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ - ΠΗΓΕΣ

Αρταβάνη, Μ.Α (2011) " Η Αναπτυξιακή Διάσταση του Προγράμματος «Καλλικράτης» σε Περίοδο Κρίσης" Ανακτήθηκε από http://www.prd.uth.gr/sites/GS_RSAI/CONFERENCE_MAY2011_SITE/PAPERS_MAY2011_PDF_CD/ARTAVANI_M_A_3.pdf

Βεζυριανίδου, Σ. (2015) Διοικητικές και Χωρικές Μεταρρυθμίσεις στην Α΄ Βάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση. Από τον «Καποδίστρια» στον «Καλλικράτη» Εισήγηση στο 4ο Πανελλήνιο συνέδριο Πολεοδομίας & Χωροταξίας, Βόλος, 2015

Cudden, J. (2015). City regions and the changing role of local government in supporting their economic growth potential. *Administration*, Vol. 63, No. 2, 149 – 176, στο <http://www.vedegylet.hu/okopolitika/Valdivielso%20-%20Social%20Citizenship%20and%20the%20Environment.pdf>

Δήμος Γλυφάδας (2016) «Δημοτική συγκοινωνία για πρώτη φορά στο Δήμο Γλυφάδας» στο <http://www.glyfada.gr/frontoffice/portal.asp?cpage=RESOURCE&crsrc=9236&cnode=283> και στο <http://www.otapractices.gr/wp-content/uploads/Practices/97/DELTIO%20KALHS%20PRAKTIKHS%20No%2097.pdf>

Δήμος Τρίπολης (2015) *Σχέδιο Στρατηγικού Σχεδιασμού - Α φάση υλοποίησης επιχειρησιακού προγράμματος 2014-2019*. Δ/ση Προγραμματισμού Ανάπτυξης και Οργάνωσης και Πληροφορικής και Δήμος Τρίπολης http://epota.ypes.gr/?page_id=506

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα: Μακεδονία – Θράκη, 2016 - Καρτέλα έργου - κωδ. 376285 στο <http://2013.anartyxi.gov.gr/ErgoPopup.aspx?mis=376285>

Ιωσηφίδης, Θ. (2003), *Ανάλυση Ποιοτικών Δεδομένων στις Κοινωνικές Επιστήμες*, Αθήνα: Κριτική.

Κιόχος, Π. (1997), *Μεθοδολογία διεξαγωγής ερευνών. Η θεωρία στην πράξη*. Αθήνα: Σταμούλης

Μακρυδημήτρης, Α. (2008), *Δημόσια Διοίκηση: Στοιχεία Διοικητικής Οργάνωσης*. Αθήνα: Σάκκουλας

Morosan, C. (1999) The role of the local government in promoting social and economic development Institute for Policy Studies <https://jscholarship.library.jhu.edu/bitstream/handle/1774.2/32445/MorThe.pdf>

Νικήτα, Ε. (2012) Έννοιες στατιστικής και εφαρμογές με το SPSS, Θεσσαλονίκη ανακτήθηκε από http://www.academia.edu/1752674/Notes_on_how_to_use_SPSS_in_Greek

Ουζούνη Χ., Νακάκης Κ. (2011) Η Αξιοπιστία και η Εγκυρότητα των Εργαλείων Μέτρησης σε Ποσοτικές Μελέτες. *ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ*, 50(2): σ 231–239 ανάκτηση από το http://www.hjn.gr/actions/get_pdf.php?id=271

Παπαγγελής, Ν. (2014). «Τοπική Αυτοδιοίκηση: Από την κρίση στην πρόκληση». Εισήγηση του Προέδρου Επιτροπής Θεσμών και Ισότητας ΚΕΔΕ και Δημάρχου Λεβαδέων

Satterthwaite, D. (2009) " Editorial: What role for mayors in good city governance? [Environment and Urbanization Volume: 21 issue: 1](#), p.p. 3-17 στο <https://doi.org/10.1177/0956247809103505>

Σημίτης, Κ. (2005) *Πολιτική για μια δημιουργική Ελλάδα 1996-2004*, ΑΘΗΝΑ: ΠΟΛΙΣ

Shah, A. & Shah, S. (2006). The New Vision of Local Governance and the Evolving Roles of Local Governments. In Shah, A. (eds). Local Governance in Developing Countries. Washington, D.C.: World Bank.

Σωτηρόπουλος, Δ. (2013) «Παγκοσμιοποίηση – Διακυβέρνηση – Τοπικές κοινωνίες» Εισήγηση στην Ημερίδα: «Τρία Χρόνια Διοικητικής Μεταρρύθμισης “Καλλικράτης” : εμπειρίες και προοπτικές», Άργος, 2013.

Τριανταφυλλοπούλου, Α. (2013) "Νέα Αρχιτεκτονική της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης» – Αξιολόγηση του θεσμικού πλαισίου τρία χρόνια μετά την εφαρμογή του" Εισήγηση στην Ημερίδα: «Τρία

Χρόνια Διοικητικής Μεταρρύθμισης “Καλλικράτης”: εμπειρίες και προοπτικές», Άργος, 2013.

Τσέκος, Θ. (2013) "Οι Προοπτικές της Αυτοδιοίκησης: Σύγχρονες Θεωρητικές Προσεγγίσεις" Εισήγηση στην Ημερίδα: «Τρία Χρόνια Διοικητικής Μεταρρύθμισης “Καλλικράτης”: εμπειρίες και προοπτικές», Άργος, 2013.

Τσουντας, Κ. & Τριανταφυλλοπούλου, Α. (2009), *Η οργάνωση και οι λειτουργίες της Κεντρικής Διοίκησης και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης*. Αθήνα: Παπαζήσης

ΥΠΕΣ (2012) Δομή και Λειτουργία της τοπικής και περιφερειακής δημοκρατίας, Ελλάδα 2012, ανάκτηση από http://www.ypes.gr/UserFiles/f0ff9297-f516-40ff-a70e-eca84e2ec9b9/Domi_leit_top_perAutod_2012.pdf

Χλέπας, Ν-Κ. (2014), Δομή και λειτουργία των δήμων στην Ελλάδα Γραφείο Διασύνδεσης του Εντεταλμένου της Ελληνογερμανικής Συνέλευσης (KS-DGV) http://www.grde.eu/el/dgv/publikationen/reihen/weitere_publicationen/Struktur_griechischer_Kommunen_gr.pdf

Χλέπας, Ν-Κ. (2005). *Ο Δήμαρχος Τόμος Πρώτος: Ο Δήμαρχος ως αιρετός ηγέτης*. Αθήνα: Παπαζήσης

Πρωτογενείς Πηγές

1) Ν. 3852/2010 (ΦΕΚ 87/Α΄/ 07-06-2010) : “Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης”.

2) Ν.2539/1997 (ΦΕΚ 244/Α΄/ 04-12-1997): “Συγκρότηση πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης (Καποδίστριας)

3) Ν.3463/2006 (ΦΕΚ 114/ Α΄/08-06-2006) : “Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων”

4) Σύνταγμα της Ελλάδας : Όπως αναθεωρήθηκε με το Ψήφισμα της 27ης Μαΐου 2008 της Η΄ Αναθεωρητικής Βουλής των Ελλήνων. Αναρτήθηκε από http://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/8c3e9046-78fb-48f4-bd82-bbba28ca1ef5/SYNTAGMA1_1.pdf

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: ΕΠΙΠΛΕΟΝ ΠΙΝΑΚΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ

Πίνακας 12: Παραμετρικός έλεγχος t-τεστ και η ομοιογένεια των διακυμάνσεων (Levene test) στις απαντήσεις μεταξύ ανδρών και γυναικών για ζητήματα της πόλης τους

	Levene's Test for Equality of Variances		t	df	Sig. (2-tailed)	Std. Error Difference
	F	Sig.				
Χώροι αναψυχής και πρασίνου	4,832	,032	,726	56	,471	,205
			,701	43,491	,487	,213
Χώροι στάθμευσης	1,482	,229	-1,177	56	,244	,170
			-1,148	46,751	,257	,174
Πεζόδρομοι & μονοδρομήσεις	1,867	,177	,504	56	,616	,196
			,496	49,633	,622	,199
Λαϊκές αγορές	,003	,957	-,281	56	,780	,188
			-,285	55,798	,777	,185
Υγειονομικός έλεγχος	,043	,836	,561	56	,577	,197
			,559	52,998	,578	,198
Αδέσποτα ζώα	,805	,373	-,390	56	,698	,148
			-,383	48,271	,704	,151
Καθαριότητα και υγιεινή	2,754	,103	-1,399	56	,167	,186
			-1,380	50,201	,174	,188
Σήμανση & ηλεκτροφωτισμός	,116	,735	,749	56	,457	,189
			,752	54,329	,455	,189
Αρχιτεκτονική & αισθητική κτηρίων	,168	,683	-2,047	56	,045	,223
			-2,055	54,347	,045	,222
Πολιτιστική ανάπτυξη	2,249	,139	1,044	56	,301	,205
			1,064	55,968	,292	,201
Αστική συγκοινωνία	3,024	,088	-,723	56	,473	,173
			-,752	54,422	,455	,166

Πίνακας 13: Συχνότητα απαντήσεων ανά φύλο ερωτώμενου για το σημαντικότερο πρόβλημα στην πόλη του (αναφερόμενο πρώτο)

		Φύλο		Σύνολο
		Άνδρας	Γυναίκα	
Μεγαλύτερο πρόβλημα (Α)	A	3	3	6
	B	10	6	16
	Γ	1	0	1
	E	1	0	1
	Z	14	14	28
	H	1	2	3
	I	2	1	3
Σύνολο		32	26	58

Πίνακας 14: Συχνότητα απαντήσεων ανά φύλο ερωτώμενου για το σημαντικότερο πρόβλημα στην πόλη του (αναφερόμενο δεύτερο)

		Φύλο		Σύνολο
		Άνδρας	Γυναίκα	
Μεγαλύτερο πρόβλημα (Β)	A	2	5	7
	B	6	4	10
	Γ	0	1	1
	E	2	0	2
	Z	12	5	17
	H	5	4	9
	Θ	2	2	4
	I	1	2	3
	K	2	3	5
Σύνολο		32	26	58

Πίνακας 15: Συχνότητα απαντήσεων ανά ηλικία ερωτώμενου για τα 2 σημαντικότερα προβλήματα στην πόλη του

		Ηλικία			Σύνολο
		18-29 ετών	30-45 ετών	>45 ετών	
Μεγαλύτερο πρόβλημα (A)	A	1	2	3	6
	B	7	5	4	16
	Γ	0	1	0	1
	E	1	0	0	1
	Z	11	7	10	28
	H	0	3	0	3
	I	3	0	0	3
Σύνολο		23	18	17	58
		Ηλικία			Σύνολο
		18-29 ετών	30-45 ετών	>45 ετών	
Μεγαλύτερο πρόβλημα (B)	A	4	2	1	7
	B	3	2	5	10
	Γ	0	1	0	1
	E	2	0	0	2
	Z	4	8	5	17
	H	3	1	5	9
	Θ	2	2	0	4
	I	0	2	1	3
	K	5	0	0	5
Σύνολο		23	18	17	58

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2:Ερευνητικό εργαλείο

ΤΕΙ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων και Οργανισμών

Σας ενημερώνουμε ότι η παρακάτω έρευνα πραγματοποιείται για ακαδημαϊκούς σκοπούς στο πλαίσιο της πτυχιακής εργασίας με τίτλο: **Η άσκηση της αρμοδιότητας "Ποιότητα ζωής και εύρυθμη λειτουργία των πόλεων και των οικισμών" για το δήμο Τρίπολης.**

Η συμπλήρωση του ερωτηματολογίου είναι αυστηρά ανώνυμη.

Σημειώστε με X το τετραγωνάκι που σας αφορά.

A. ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

1. Φύλο: Άνδρας

Γυναίκα

2. Ηλικία: 18 - 29 χρ.

30 - 45 χρ.

πάνω από 45 χρ

3. Χρονικό διάστημα που ζείτε στην Τρίπολη:

Λιγότερο από 5 χρόνια

5 - 15 χρόνια

Πάνω από 15 χρόνια

4. Μορφωτικό επίπεδο - Χρόνια εκπαίδευσης

- Απόφοιτος Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης
- Απόφοιτος Β/θμιας Εκπαίδευσης
- Απόφοιτος ΑΕΙ - ΤΕΙ
- Κάτοχος μεταπτυχιακού/ διδακτορικού

5. Απασχόληση που ασκείτε αυτήν τη στιγμή

- Υπάλληλος
- Ελεύθερος επαγγελματίας
- Οικοδόμος - Εργάτης
- Αγρότης
- Φοιτητής
- Οικιακά
- Άνεργος
- Άλλο (σημειώστε).....

B. ΚΥΡΙΩΣ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

(Σημειώστε με Χ το τετραγωνάκι που σας εκφράζει περισσότερο)

6. Πόσο ικανοποιημένοι είστε σχετικά με τα παρακάτω ζητήματα στην πόλη σας		Καθόλου	Λίγο	Αρκετά	Πολύ
A.	Τους χώρους αναψυχής και πρασίνου	☐	☐	☐	☐
B.	Τους χώρους στάθμευσης και τον επαρκή έλεγχο στάθμευσης των αυτοκινήτων	☐	☐	☐	☐
Γ.	Την ύπαρξη πεζοδρόμων και μονοδρομήσεων	☐	☐	☐	☐
Δ.	Τους χώρους και τη λειτουργία των λαϊκών αγορών	☐	☐	☐	☐
E.	Τον υγειονομικό έλεγχο των καταστημάτων & των επιχειρήσεων	☐	☐	☐	☐
Z.	Την περισυλλογή και μέριμνα για τα αδέσποτα ζώα	☐	☐	☐	☐
H.	Την καθαριότητα της πόλης και την τήρηση των κανόνων υγιεινής	☐	☐	☐	☐
Θ.	Τη σωστή σήμανση και επαρκή ηλεκτροφωτισμό δημόσιων δρόμων και κοινόχρηστων χώρων για την ασφάλεια των πολιτών	☐	☐	☐	☐
I.	Την αρχιτεκτονική και αισθητική φυσιογνωμία των κτηρίων και των κοινόχρηστων χώρων	☐	☐	☐	☐
K.	Την πολιτιστική ανάπτυξη της πόλης μέσω αντίστοιχων δραστηριοτήτων και εκδηλώσεων	☐	☐	☐	☐
Λ.	Την αστική συγκοινωνία	☐	☐	☐	☐

7) Ποια από τα παραπάνω θεωρείτε ότι αποτελούν τα μεγαλύτερα προβλήματα στην πόλη στην οποία ζείτε. Επιλέξτε μόνο 1 ή 2 ζητήματα, γράφοντας το γράμμα (ή τα γράμματα) στο οποίο αντιστοιχεί το κάθε ζήτημα: και

Σας ευχαριστούμε για τη συνεργασία σας και τη συμβολή σας στην Επιστημονική Έρευνα